Nummer 20 Donderdag 14 Mei 1931 31ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

Propaganda voor de Indiën onder de militairen.

(Voor de besturen der afdeelingen)

Het Hoofdbestuur ontving, kort geleden, een brief van den heer J. J. Mackenzie, Luitenant-Kolonel der Militaire administratie, lid onzer Vereeniging te Utrecht, aan welken brief het volgende ontleend wordt:

„Jaarlijks komen duizenden jonge Nederlanders van allerlei rang, stand en ontwikkeling onder de wapenen en eveneens jaarlijks worden door het Departement van Defensie geldelijke bedragen beschikbaar gesteld voor onderwijs- en ontspanningsdoeleinden.

Vooral ten tijde van de herhalingsoefeningen worden door de militaire autoriteiten alle pogingen aangewend om de menschen na de eigenlijke militaire diensten nuttig en aangenaam bezig te houden.

Ben ik goed ingelicht dan worden er jasz-uitvoeringen, tooneelvoorstellingen gegeven, bioscoopavonden georganiseerd enz., maar er wordt niets gedaan om onze overzeesche gebieden te brengen tot deze jonge Nederlanders die straks wederom de burgermaatschappij ingaan.

Hier opent zich een verschiet voor de Vereeniging „Oost en West".

Het Hoofdbestuur stelle zich namelijk in verbinding met het Departement van Defensie om gedurende de opkomst der lichtingen en zeker gedurende de opkomst der herhalings-lichtingen, avonden te geven in de groote centra van opkomst, als o.a. Assen, Harderwijk, Ede, Utrecht, Den Haag, Bergen op Zoom, Venlo en Maastricht.

Hier zouden dan op populair-wetenschappelijke, bevattelijke en prettige wijs, voordrachten met lichtbeelden gehouden, films vertoond kunnen worden, door leden der Vereeniging (oud Indisch-gasten) die hun tijd en krachten voor hooger doel beschikbaar willen stellen. En, wat de kosten betreft, stelle men zich in verbinding met de Departementen van Defensie en van Koloniën. Eerstgenoemd Departement zal hopenlijk bereid zijn, voor dit doel eenigen steun te verleenen in den vorm van een subsidie en van voorschriften aan de Commandanten om sommen uit „onderwijs gelden" en uit „eventueele winsten van Cantines" hiervoor te bestemmen, terwijl Koloniën niet afzijdig zal willen blijven bij de pogingen om meerdere kennis en belangstelling voor onze Tropische Gewesten aan te kweeken bij duizenden Nederlanders.

Aan het Departement van Defensie zou dan gevraagd moeten worden het bijwonen van de Koloniale voordrachten verplicht te stellen."

„Hier opent zich een verschiet voor de Vereeniging „Oost en West", aldus de heer Mackenzie. Met deze woorden ten volle instemmend, heeft het Hoofdbestuur zich dadelijk gewend tot het Hoofd van het Departement van Defensie, die zoo welwillend was ons, op ons verzoek, tot medewerking het volgende te berichten:

Afschrift.

Den Haag, 23 April 1931.

Departement van Defensie
IIe Afdeeling. B. No. 68.

Onderwerp:
Ontspanning der Militairen.

Aan het Hoofdbestuur der Ver. „Oost en West"
te
's-Gravenhage,

Naar aanleiding van uw brief van 3 April 1931, heb ik de eer Uw Bestuur mede te deelen, dat ik van den inhoud daarvan met belangstelling heb kennis genomen en dat het daarin ontwikkelde denkbeeld in beginsel mijn instemming heeft.

Ik zou het met U van belang achten, indien op deze wijze vele jonge Nederlanders op juiste en deskundige wijze in kennis zouden worden gebracht met onze overzeesche gebieden.

Voor de regeling van een en ander zoudt U zich kunnen wenden tot de Garnizoens-Commandanten; daartoe voeg ik een opgave van de garnizoenen hierbij.

De garnizoenscommandanten worden mijnerzijds onderricht en uitgenoodigd ter zake hun medewerking te verleenen.

De Minister van Defensie,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(get.) C. P. van Ginkel
I. S-G.

Na kennisneming van het vorenstaande, behoeft het geen nader betoog, dat de uitwerking van het denkbeeld van den heer Mackenzie, door het Hoofdbestuur warm aanbevolen wordt.

Wanneer dat Bestuur dan ook, om deze grootsche en nuttige propaganda welke volmaakt strookt met het doel onzer Vereeniging, te doen slagen, een beroep doet op de activiteit der afdeelingsbesturen, dan houdt het zich, bij voorbaat, overtuigd, dat dit beroep niet vergeefs is maar dat men, integendeel, zich zal beijveren, het plan te verwezenlijken. Hier gaat het toch om een niet te onderschatten levende propaganda, rechtstreeks gemikt op de doelstelling van „Oost en West" en waarvan de vruchtbare gevolgen niet kunnen uitblijven. Onnoodig hieraan nog iets toe te voegen.

Ten einde het werk der afdeelingsbesturen te vergemakkelijken, moge hier enkele wenken ten opzichte der uitvoering, worden aangegeven.

1. Die besturen trachten in aanraking te komen met een persoon, die zich beschikbaar stelt voor het houden der voordrachten.

2. Zij richten zich, voor het verkrijgen van films tot het Departement van Onderwijs, K. en W., dan wel tot den Secretaris onzer Amsterdamsche afdeeling, den heer L. D. Petit, van Breestraat 21, of tot andere adressen.

3. Zij stellen zich in verbinding met de militaire autoriteiten in hun ressort, om, op eerste aanvraag van die autoriteiten, met een plan van uitvoering gereed te zijn.

Aangeteekend zij nog dat bij den brief van Z.E. den Minister van Defensie van 23 April — hierboven aangehaald — een opgave gevoegd was van de garnizoenen. Voor zoover in die garnizoenen geene afdeeling en van O. en W. gevestigd zijn, zouden die plaatsen kunnen vallen onder die waar zulk een Afdeeling wel bestaat.

Amersfoort: Harderwijk.
Amsterdam.
Arnhem: Ede.
Bergen op Zoom: Middelburg en Vlissingen.
Groningen: Assen.
Breda: Tilburg.
Deventer: Kampen en Zutphen.
Rotterdam: Dordrecht en Gorkum.
Den Haag.
Haarlem.
Nijmegen: Den Bosch en Venlo.
Leiden.
Apeldoorn: de legerplaatsen bij Oldebroek, de Harskamp en Millingen.
Hilversum: Naarden.
Utrecht: Nieuwersluis en Soesterberg.

Mooi en goed werk. — Men sla ferm de handen aan den ploeg.

Het Hoofdbestuur.

De Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Neêrland's overzeesche gewesten maken een schitterend figuur.

Op Vrijdag 8 Mei werd onder groote belangstelling het Nederlandsche paviljoen op de internationale koloniale tentoonstelling te Parijs geopend.

Reeds vroeg in den middag waren de gasten en genoodigden samengestroomd in de groote eerezaal van 't hoofdpaviljoen. Aanwezig waren o.a. de Nederlandsche gezant te Parijs, jhr. Loudon, dr. Bernhard, dir. van Landbouw in Nederlandsch-Indië, de heer R. Zuyderhoff, voorzitter van het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West", de heer Plesman, directeur van de K.L.M., mr. A. Philips, voorzitter van het Nederlandsch verbond van werkgevers, de heer A. van Nierop, directeur van de Amsterdamsche Bank en vele andere vooraanstaande persoonlijkheden uit de Nederlandsche industrieele- en handelskringen.

Te ruim 4 uur werd de aankomst van den voorzitter van de Fransche tentoonstelling maarschalk Lyautey, aangekondigd. Toen hij in gala-uniform binnentrad, speelde een op den achtergrond opgesteld orkest de Marseillaise, waarbij alle aanwezigen zich van hun zetels verhieven. Vervolgens werd de maarschalk door mr. Swart en jhr. Loudon aan de aanwezige autoriteiten voorgesteld.

Even later trad, terwijl de muziek het Wilhelmus ten gehoore bracht, onze minister van koloniën, de heer De Graaff, binnen. Vervolgens werden aangekondigd de aankomst van den commissaris-generaal der tentoonstelling, den heer Olivier en van den Franschen minister van koloniën, den heer Paul Reynaud. Daarna kwamen nog binnen in nationale kleederdracht de heer Soejono en echtgenoote, regent van Pasoeroean en lid van den Volksraad. Onder de verdere genoodigden waren de commissarissen-generaal van alle andere buitenlandsche afdeelingen, die aan de tentoonstelling deelnemen.

Een gongslag gaf aan, dat de openingsplechtigheid een aanvang nam.

De vice-president van het Nederlandsche comité, mr. Swart, releveerde de reden, waarom mr. Fock hier niet aanwezig kon zijn en sprak vervolgens in diens plaats de openingsrede uit. Hij heette de aanwezigen hartelijk welkom en verklaarde, dat de Nederlandsche Regeering dankaar elke gelegenheid aangrijpt, om grooter bekendheid te geven aan de overzeesche gewesten, hun voortbrengselen, hun cultuur en hun bevolkingen, zoodat met groote erkentelijkheid gebruik was gemaakt van de aanbieding der Fransche Regeering, om aan deze tentoonstelling deel te nemen. Speciaal dankte spreker maarschalk Lyautey en zijn staf voor de verleende medewerking. Het comité heeft zijn roeping met vreugde vervuld, ging spreker voort. De dag van de opening van het Indische paviljoen in het schoone bosch van Vincennes is een groote vreugde voor alle medewerkenden. Hun betuigde spreker dank en speciaal den heer Moojen, die de ziel van alles was geweest en met zijn groote kennis van de kunst van Indië een zoo belangrijke rol heeft vervuld. Hulde bracht spreker aan den architect Zweedijk, en den assistent van den heer Moojen, den architect Wegerif, voorts aan prof. de Bussy, die een zoo belangrijke taak heeft vervuld met zijn assistent Utermark.

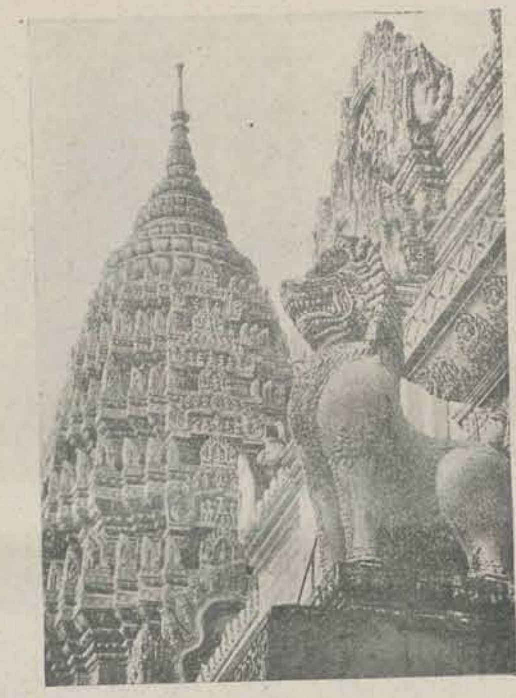
Tenslotte bracht spreker hulde aan dr. van der Waals, den secretaris-generaal, die reeds in Indië zooveel belangrijk werk voor het slagen van deze tentoonstelling heeft verricht. Spreker verklaarde, dat het nooit het doel is geweest van de kolonisatie door Nederland, om de Westersche beschaving aan de Oostersche bevolkingen op te dringen. De kolonisatie is niet geïnspireerd door zuiver commercieele overwegingen, in de eerste plaats heeft zij ten doel de beschaving van het Oosten te ontwikkelen. Nooit heeft men uit het oog verloren, dat ook de Oostersche volken hun kunst en hun cultuur hebben, welke van een waarde zijn, die in elk opzicht eerbied afdwingt. De rassenhaat wordt meer en meer door de publieke opinie veroordeeld en iedereen ziet in, dat men moet komen tot een samenwerking tusschen de verschillende rassen. Overal vereenigen zich menschen met het doel, hun kracht en energie in dienst te stellen van de Oostersche bevolking. Wij toonen thans, aldus spreker, hoe zeer wij Nederlanders de kunst en de beschaving van Java en Balie beschermen en respecteeren. Het besturen van Oostersche volken is een mooie taak en het is van groot belang, dat de Europeesche volken onderling van elkaar kunnen leeren. Deze tentoonstelling biedt hun daartoe een prachtige gelegenheid. Het verkeer is verbeterd en het Oosten neemt een steeds belangrijker plaats in op de wereldmarkt. Men zal dus begrijpen, hoe groote waarde deze tentoonstelling is en hoe dankbaar Nederland de Fransche Regeering is voor het initiatief, dat zij genomen heeft. Hierbij verklaarde spreker het paviljoen voor geopend.

Na het beëindigen van deze rede nam maarschalk Lyautey het woord, die verklaarde, dat hij zeer

veel goeds had gehoord van Nederlandsch-Indië. Spreker bracht hulde aan Nederland voor de wijze, waarop het zijn koloniseerenden arbeid heeft verricht. Hoe goed zij deze taak heeft opgevat, blijkt o.a. uit de wijze waarop zij op deze tentoonstelling vertegenwoordigd is.

Hiermede was het formeele gedeelte van de openingsplechtigheid ten einde en maakten de genoodigden een rondgang door het Nederlandsche paviljoen, waarna een thee werd geserveerd.

Dienzelfden avond heeft het Nederlandsche comité een groot gala-banquet gegeven in hotel Continental ter gelegenheid van de opening van het Nederlandsche paviljoen. Vele Fransche en Nederlandsche autoriteiten waren aanwezig, o.a. maarschalk Lyautey en echtgenoote, de Fransche minister van Koloniën, de heer Paul Reynaud, de gouverneur-generaal der tentoonstelling, de heer Olivier; de gouverneur-generaal van Fransch Indo-China, de heer Pasquier; de commissaris-generaal der Italiaansche afdeeling, tevens doyen der buitenlandsche commissarissen-generaal, prins di Scalea; de commissaris-generaal van België en verder van de Nederlandsche autoriteiten: minister de Graaff; de oud-ministers van Koloniën de heeren Koningsberger en Welter; de oud-gouverneur van Suriname, de heer Staal; de Nederlandsche gezant te Parijs, jhr. mr. H. Loudon; de burgemeester van Amsterdam, de heer W. de Vlugt; de burgemeester van Rotterdam, mr. P. Droogleever Fortuyn; de chef van het Departement van Landbouw, Handel en Nijverheid, de heer Heringa; alle leden van het Nederlandsche comité, onder wie de heer R. Zuyderhoff, de voorzitter van „Oost en West"; alle medewerkers aan het tot stand komen

DE KOL. TENTOONSTELLING TE PARIJS.
Détail van den Tempel van Angkor Vat.

der Nederlandsche afdeeling en verschillende genoodigden, in totaal een gezelschap van meer dan 150 personen.

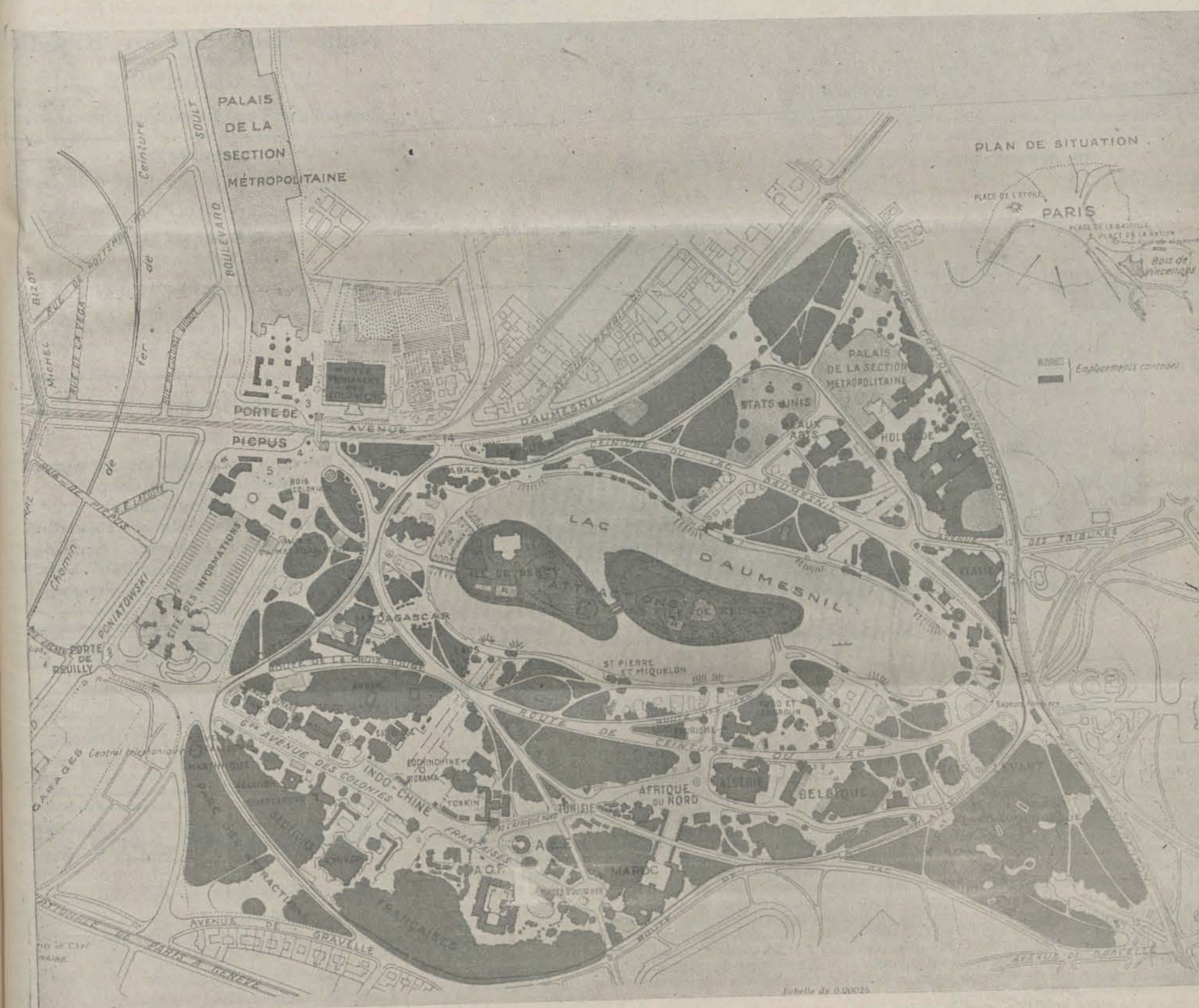
Nadat een dronk was uitgebracht op den president der Fransche republiek, den heer Doumergue en op Koningin Wilhelmina, hield de tafelpresident, mr. Swart een rede namens mr. D. Fock, die door familie-omstandigheden niet aanwezig kon zijn. In deze rede herinnerde mr. Fock aan het bezoek van den Franschen gouverneur-generaal, den heer Pasquier, aan Nederlandsch-Indië en aan de nauwe toenadering, welke tusschen de beide landen was ontstaan. Beide hebben in de koloniën dezelfde belangen en streven hetzelfde doel na. Beider streven is gericht op het belang der koloniale volken zelf en tegen het communisme, dat slechts verderf kan brengen voor de volkeren, die geleidelijk worden opgevoed tot de behartiging van hun eigen belangen. Beide landen hebben in de koloniën vruchtbaren arbeid te verrichten. Ten slotte werd gedronken op het welzijn van Frankrijk.

Vervolgens gaf de Fransche minister van Koloniën, de heer Paul Reynaud, in een geestig speechje allereerst uitdrukking aan zijn bewondering voor het Nederlandsch paviljoen, dat hij niet alleen wat het exterieur, maar ook wat het interieur betreft, een der fraaiste bouwwerken der tentoonstelling noemde. Ook het koloniale werk der Nederlanders noemde spreker voorbeeldig. Hier was gebleken, dat de kwaliteit de kwantiteit der Nederlandsche belangen overtrof.

Getroffen had hem naast de nuchtere zakelijkheid der Nederlanders, ook hun artistieken zin.

Hij noemde de Nederlanders de leermeesters van

PLATTEGROND VAN HET TENTOONSTELLINGSTERREIN TE VINCENNES.

Bovenstaande plattegrond geeft een overzicht van de terreinen rondom het meer van Daumesnil in het bosch van Vincennes, waar de groote koloniale tentoonstelling ingericht is, die van 7 dezer tot eind October duurt. De „wijken" der verschillende landen, haar onderlinge ligging en de voornaamste gebouwen zijn op bovenstaande teekening aangegeven.

DE OPENING DER TENTOONSTELLING OP WOENSDAG 6 MEI J.L.
De presidentiëele stoet.

KOL. TENTOONSTELLING TE PARIJS.
Een der paviljoens van België.

de Fransche kolonisators. Hèt hart van Frankrijk klopt in het Oosten dicht naast het hart van Nederland. Spreker eindigde met de beste wenschen voor Nederland en zijn bewoners.

Een korte rede hield vervolgens nog minister S. de Graaff, waarin hij Frankrijk hulde bracht voor het initiatief van deze tentoonstelling, terwijl hij aan de tallooze medewerkers dank zegde voor hun gepresteerden arbeid.

Frankrijk en Nederland ijveren in hun koloniën voor het verbreiden van den invloed der beschaving en werken in het welzijn voor de bewoners der koloniale landen.

Ten slotte sprak de Nederlandsche gezant te Parijs, jhr. mr. Loudon, die zeide, dat Frankrijk en Nederland heerschen in landen, die, zooals de dichter zeide, zich slingeren als een gordel van smaragd om den evenaar. Ook deze spreker betoogde, dat beide landen hetzelfde doel nastreven in de ontwikkeling en bescherming van de koloniale volken, waar 't het communistisch gevaar betreft.

Maarschalk Lyautey huldigde spreker onder luid applaus der aanwezigen als de grootste kolonisator van Frankrijk. Niet alleen met tact, maar ook met kennis van zaken, hart en geestdrift heeft hij zijn taak vervuld.

Maarschalk Lyautey dankte met eenige bewogen woorden voor de hem gebrachte hulde. Men bleef nog langen tijd geanimeerd bijeen.

Het comité van ontvangst, dat zich op initiatief en op uitnoodiging van onzen gezant te Parijs, jhr. Loudon, uit de Nederlandsche kolonie te Parijs gevormd heeft, om ter gelegenheid van de Nederlandsche deelname aan de internationale koloniale tentoonstelling landgenooten uit Nederland te ontvangen en het uitvoerend comité onzer afdeeling zooveel mogelijk ter zijde te staan, heeft op 10 Mei in hotel „George V", te Parijs, een maaltijd aangeboden aan de leden van het uitvoerend comité en aan eenige voorname Nederlanders, die voor de opening van onze afdeeling waren overgekomen, waar o.a. ook door den heer Zuyderhoff, als voorzitter van „Oost en West", het woord werd gevoerd.

Er werden dronken uitgebracht op den president der Fransche republiek en op Koningin Wilhelmina.*)

*) Op Donderdag 21 dezer, 's voormiddags van 9—9½ uur, zal onze voorzitter, de heer R. Zuyderhoff een causerie voor den microfoon te Hilversum houden over de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

De nieuwe Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië.

De vorige week kwam het Kon. besluit af waarbij Jhr. mr. B. C. de Jonge werd benoemd tot Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië. Wij aarzelen niet op deze plaats de keuze, — een wel zeer moeilijke —, een hoogst gelukkige te noemen. Zoowel door zijn persoonlijke eigenschappen als wel door zijn schitterenden staat van dienst en door zijn internationale betrekkingen, — van zooveel belang sedert Indië de laatste jaren in nauw internationaal verband is gekomen —, meenen wij dat er alle aanleiding is van de nieuwe landvoogdelijke bestuursperiode goede verwachtingen te koesteren.

Omtrent zijn loopbaan kunnen de volgende bijzonderheden worden gepubliceerd:

Jhr. de Jonge werd 22 Januari 1875 te 's-Gravenhage geboren en studeerde in de rechtswetenschappen aan de Utrechtsche universiteit.

Op 12 Juni 1900 promoveerde hij cum laude tot doctor in de rechsgeleerdheid op een proefschrift over de Kinderwetten.

Na eerst een jaar als advocaat in de residentie werkzaam te zijn geweest, trad hij op 16 Augustus 1901 in ambtelijken dienst als adjunct-commies bij het departement van Koloniën, aan de afdeeling Justitie, Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid.

Na de verschillende rangen te hebben doorloopen, werd hij bevorderd in 1908 tot referendaris en ging na korten tijd naar de nieuwe afdeeling Gouvernementsbedrijven, naar welke afdeeling tevens werden overgebracht de werkzaamheden, de Nijverheid betreffende.

In 1910 ging jhr. de Jonge in den rang van referendaris over naar de afdeeling secretariaat van het departement van Oorlog.

Door minister Colijn werd deze afdeeling voortgezet in de afdeeling kabinet des ministers en op 5 Maart 1931 trad de heer de Jonge als chef van die afdeeling op, met den rang van administrateur.

In 1913 werd hij minister van Oorlog in het kabinet-Cordt van der Linden, als opvolger van minister Bosboom.

Tot 1918 bleef hij in die functie werkzaam.

Jhr. de Jonge was de eerste burgerminister van Oorlog in ons land.

Na zijn aftreden als minister, werd hij benoemd tot directeur der Bataafsche Petroleum Maatschappij te Den Haag. In dezelfde functie werd hij in 1921 te Londen benoemd, waar hij zich toen ook metterwoon vestigde.

In 1922 trad hij af als directeur en werd benoemd tot commissaris der Koninklijke.

Voorzoover bekend, is jhr. de Jonge niet aangesloten bij een politieke partij. Naar verluidt, is hij echter de christelijk-historische beginselen toegedaan en behoort hij tot de behouden richting. Hij is lid van de Ned. Herv. Kerk.

Jhr. de Jonge woont sinds eenige jaren op huize „De Beele" te Voorst, Gelderland.

In de Nederlandsche en Indische pers werd de benoeming over het algemeen zeer gunstig gecommentarieerd.

De koloniale redacteur van de „Haagsche Courant" schreef o.m.:

„In de verpolitiekte kampen van Nederland en Indië zullen naar aanleiding van deze benoeming geen vreugdevuren worden ontstoken. Voor hen echter, die een normale ontwikkeling van land en volk wenschen in een tempo, dat niet trilt van politieken hartstocht, 'n ontwikkeling die zich, wel-overwogen, bewegen zal langs lijnen van geleidelijkheid en streng gericht blijft op het economisch welzijn der inlandsche rassen en volkeren, voor hen is deze benoeming een.... verrassing, ja, maar een blijde verrassing, met vreugde begroet."

Japansche brieven

TAIHOKU, April 1931.
(Formosa, Japan.)

Indien men vlak na elkaar twee koloniën, die ieder aan een verschillende mogendheid behooren, bewoond heeft, dan is men zoo aardig in de gelegenheid de toestanden in die beide landen eens met elkaar te vergelijken. Tot voor kort zat ik in de hoofdstad van Ned.-Indië en thans in de hoofdstad van Formosa, een Japansche Kolonie. Het meest opvallende verschil is wel dit, dat Japan van zijn bezit een stuk Japan tracht te maken en als alle teekenen niet bedriegen (en China event. geen roet in 't eten gooit, door t.z.t. Formosa terug te eischen) geloof ik ook wel dat Japan slagen zal. Het frappante feit is wel dit dat er niet zooals bij ons in Indië en in Britsch Indië, een *„Inlandsche kwestie"* bestaat. En Japan staat toch tegenover dezelfde, of misschien nog grootere moeilijkheden als Nederland en Engeland. De Chineezen zijn veel lastiger, beschaafder, energieker dan de Javanen of de Hindoes, ook meer nationalistisch. De Japs zijn verre in de minderheid, c.a. 5 pct. der totale bevolking, en hebben Taiwan (Formosa) pas 30 jaar in hun bezit, terwijl wij al ruim 300 jaar in Indië zitten. Wat is dan wel hun geheim dat ze een „Inlandsche kwestie" met alle aankleve van dien, hebben kunnen vermijden, wijl toch in dezelfde omstandigheden verkeerende als de Europeesche mogendheden? M.i. een complex van redenen. Een der belangrijkste oorzaken is wel deze: De Japansche regeering heeft gezorgd, dat duizenden Japanneezen naar Formosa verhuisden, zoodat alle Gouvernements-, Gewestelijke en stedelijke ambten, postjes en baantjes door Japanners worden bekleed. Alle beambten van de laagste tot de hoogste post zijn Japanners, alle politiedienaren, alle soldaten, alle brievenbestellers, alle Hoofden van dorpen en negorijen, alle onderwijzers en onderwijzeressen, enfin noemt u maar op, allen zijn Japanners. De Chinees mag boer zijn of winkelier of wat ook, maar een betrekking staat niet voor hem open. En wonderlijk hoe tevreden en rustig en welvarend die landbouwers zich daarbij bevinden. Last van Inlandsche ingenieurs, rechtsgeleerden, doktoren, in 't algemeen ontwikkelden, die de bevolking met nationalistische leuzen komen opwinden, heeft 't Jap. Bestuur niet. Er wonen nu 25000 Jap. op een bevolking van bijna 5 millioen. Had Britsch-Indië 1 millioen Engelschen (inplaats van 0.2 millioen), dan had Engeland thans geen Indische kwestie!

Een tweede oorzaak is de taal. Iedere Japanner spreekt altijd Japansch tot de Chineezen, nooit zal hij de taal der bevolking leeren of gebruiken. Integendeel, ze moeten maar Japansch leeren. En ze doen het, de Chineezen; men kan bijna overal met Japansch terecht. Iedere Chinees verstaat al wat woorden Japansch. De meesten zijn analphabeet, maar ,en dit lijkt gek, een analphabeet leert een vreemde taal vlugger dan een geletterde. Ons Chineesch dienstmeisje van een jaar of vijftien, kan lezen noch schrijven, en kende geen woord Japansch. Nu, na drie maanden, kan ze 't heel aardig, gedeeltelijk leerde ze 't van ons; maar 't meest leerde ze in de kampong, waar de menschen elkaar de woorden mededeelen, alleen omdat dit in hun voordeel is, niet uit liefde tot de Japanners.

Stel hiertegenover nu eens onze houding in Indië. Hollanders verboden zelfs hun bedienden de Ned. Taal te gebruiken, hier zal een bediende 't niet in z'n hoofd halen om Chineesch te spreken tegen de Japansche familie. U zult wel begrijpen dat 't onderwijs op de scholen niet in 't Chineesch geschiedt, daar denkt geen mensch aan. 't Resultaat is dat beschaafde Formosanen onder elkaar reeds Japansch als voertaal gebruiken. Wij deden en doen in Indië alle mogelijke moeite om 't Maleisch als algemeene omgangstaal ingang te doen vinden, 't beste bindmiddel voor een Pan-Maleisch (Indonesisch) nationalisme.

Hier kunnen we, zelfs van Engeland nog wel wat leeren.

Een derde oorzaak is de houding der Japanners tegenover de Inlanders. Een Japanner is nooit onbeleefd, laat staan grof, is wel de meerdere, doch voelt zich niet oneindig boven de Formosaan verheven, zal zijn bedienden of ondergeschikten nooit uitschelden of beleedigen of hem als mindere behandelen. Speciaal doet de Japansche vrouw in dit opzicht uitstekend werk. Zij is de lieftalligheid en zachtheid in persoon voor haar personeel.

Een vierde oorzaak is dat de Japanners trachten de bevolking te imponeeren door prachtige gebouwen, vliegdemonstraties, reusachtige fabrieken, enz., waarvoor de Oostersche geest schijnbaar zeer gevoelig is, en dat wisten de Japanners. Het Gouvernementsgebouw in Taihoku is een „gebed in steen", mooier dan 't Paleis van Justitie in Brussel, indrukwekkender dan 't Parlementshuis in London. En zulke gebouwen zijn er tientallen.

J. J. KOOIJ.

Wordt vervolgd.

Van Week tot Week.

Van Maandag 4 tot Zondag 10 Mei.

Bij Kon. besluit van 8 Mei is aan jhr. mr. A. C. D. de Graeff, onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hem aan den lande bewezen, eervol ontslag verleend als gouverneur-generaal van Nederl.-Indië, met ingang van den dag in September, waarop zijn opvolger de landvoogdij zal aanvaarden, en is jhr. mr. B. C. de Jonge met ingang van dien datum benoemd tot gouverneur-generaal van Nederl.-Indië.

Bij een gehouden conferentie van de leiders van den Bond van Scheepswerktuigkundigen en de Vereeniging van Gezagvoerders en Stuurlieden der koopvaardij met de directie der Kon. Paketvaart-Mij. is gebleken, dat de K.P.M. ten allen tijde bereid is over de arbeidsvoorwaarden overleg te plegen met de vakorganisaties. Het is echter geen ongeschreven recht, dat deze meespreken in alle zaken, b.v. niet over interne zaken, als hoedanig ook het stopzetten der promoties met ingang van 1 April is te beschouwen.

De heer N. van Zalinge, pres.-dir. van de K.P.M., waarschuwde voorts dat het loonpeil naar beneden zal moeten, doch hij verwacht niet dat dit in 1931 het geval zal zijn. Er is een overcompleet van 78 man van het nautisch en 95 van het technisch personeel, waarvoor per jaar respectievelijk *f* 231,400 en *f* 181,300 gage wordt betaald. De dir. wenschte deze menschen niet te ontslaan om de werkloosheid niet te vergrooten, hetgeen ook het standpunt van het gouvernement is.

Den 2en Mei is het Gouvernementsmotorschip „Fazant", de laatste van de drie door het marineetablissement gebouwde schepen van hetzelfde type, te Soerabaja te water gelaten.

Onder voorzitterschap van den G.-G. had te Soerabaja een conferentie plaats van Regenten in Oost-Java. De algemeene indruk was, dat de politieke toestand geen reden tot bezorgdheid gaf, doch dat niettemin waakzaamheid ten allen tijde geboden is. Het algemeen oordeel over den oeconomischen toestand was, dat voor voedselschaarschte geen vrees bestaat, wel werd een begin van geldschaarschte geconstateerd. Hoewel emigratie voor Oost-Java niet van direct belang is, achtte de G.-G. het aanbevelenswaard de emigratie-idee te populariseeren en het emigreeren aan te moedigen. De G.-G. memoreerde ten slotte de voortreffelijke wijze waarop de Inlandsche B.B.-ambtenaren hun moeilijke taak vervullen. Hij dankte voor het vertrouwen alsmede voor de bewijzen van persoonlijke genegenheid. Daarna sprak Z.E. een afscheidswoord tot den Gouverneur en de Residenten. De Regent van Malang antwoordde namens de Regenten.

De Gouverneur van Oost-Java antwoordde namens alle ambtenaren.

De K.N.I.L.M. is van plan binnen eenige maanden haar lijn naar Singapore te verlengen tot Medan. De afzonderlijke lijn Batavia—Medan wordt ongewijzigd gehandhaafd.

Bij de Volksraadsverkiezingen in den Kieskring II (Midden-Java) werd in de vacature van den dubbel gekozen Wiranata Koesoema, die zijn verkiezing in een anderen kieskring aanvaardde, gekozen verklaard de patih van Bandjarnegara Prawoto.

De benzinehaven te Belawan is den 8sten dezer geopend door de aankomst van het benzineschip Pendoppo van de Ned. Kol. Petr. Mij. Het schip loste 3000 tons benzine voor de Standard Oil Company of New-York.

*Zaterdagmorgen is in Hotel Astoria te Brussel de inter*nationale suikerovereenkomst (plan Chadbourne) onderteekend door de delegaties der Cubaansche, Javaansche, Tsjechische, Duitsche, Poolsche, Hongaarsche en Belgische suikerproducenten. Deze overeenkomst betreft landen, die 80 % van den totalen wereldexport vertegenwoordigen. Alleen Rusland, de republiek San Domingo en Peru zijn tot deze overeenkomst niet toegetreden, maar met de laatst genoemde twee landen worden onderhandelingen gevoerd, die zeer waarschijnlijk met succes zullen worden bekroond. Hoewel Rusland een belangrijk suikerexporteerend land is, waren de deelnemers aan deze suikerovereenkomst het er toch over eens, dat de oeconomische toestand van Rusland het de Sowjets vermoedelijk niet mogelijk zal maken, in de eerstvolgende jaren meer dan een onbeduidend minimum te exporteeren. Wij herinneren er aan, dat het plan Chadbourne geldig is tot 1 September 1935, maar indien de onderteekenende partijen het wenschen, verlengd kan worden. Het betreft, zooals verder bekend, de verdeeling over een periode van ongeveer 5 jaren van den overtolligen voorraad van 2½ millioen ton suiker, die thans zoo zwaar op de wereldmarkt drukt. Eén internationaal suikercomité onder voorzitterschap van Françis Powell is belast met de toepassing van de overeenkomst. Het zal zijn zetel hebben in Den Haag en als internationaal clearinghouse voor de toegetreden partijen dienst doen. In dit comité zullen de stemmen verdeeld zijn als volgt: Cuba 35, Java 30, Tsjechoslowakije 8, Duitschland 6, Polen 6, Hongarije 3, België 2, totaal 90. De eerste bijeenkomst van het comité zal reeds in Juni plaats hebben.

Volgens het plan Chadbourne is Duitschland verplicht een bepaalde hoeveelheid suiker niet af te zetten, in den loop van dit bedrijfsjaar namelijk ongeveer 25 % der productie of 12.5 millioen centenaar.

Oorspronkelijk is sprake geweest van een internationale leening tot het financieren van den zoogenaamden „carry over", doch thans heeft Duitschland besloten zijn toevlucht te nemen tot een eigen crediet-actie, waartoe een Duitsch consortium onder leiding van de Reichskreditgesellschaft, de Pruisische Staatsbank en Mendelssohn & Co. is gevormd, dat Engelsche wisselcredieten voor deze suiker voor een totaal bedrag van 20 millioen mark verkrijgt.

De credieten zullen worden verleend door tusschenkomst van de Zuckerbank en de Zuckerkreditbank en een hoogte van 7 mark per 50 Kilo ruwe suiker kunnen bereiken. De rente zal vermoedelijk 6 % bedragen.

Men verneemt dat Buitenzorg voor de terugstorting van de kosten van het licentiestelsel, in verband met de uitvoerrestrictie, door de producenten, 2/10 cent per quintaal suiker voldoende acht en verder, dat de Nederlandsche Handelmaatschappij, Kooy & Co. en Oei Tiong Ham geen enkele fabriek sluiten. De fabrieken Koedjonmanis, Baron en Djoewono zullen dit jaar geen aanplant krijgen. Laatstgenoemde fabrieken behooren aan het concern Lie Djing Ham.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

„Boeatan" in Parijs.

De vorige week ontvingen de te Parijs wonende Nederlanders eene kaart toegezonden, waarmede zij namens den Raad van Beheer van *„Boeatan"*, de Vereeniging tot bevordering der Inheemsche Volkskunst van Nederlandsch Oost- en West-Indië, werden uitgenoodigd de thee te komen gebruiken in „Maison Félix Potin", Place St. Augustin.

In de kolommen van het „Koloniaal Weekblad" heeft men reeds kunnen lezen, dat de Vereeniging „Boeatan", welke voor de leden van „Oost en West" geen onbekende is, deel neemt aan de Nederlandsche inzending op de Internationale Koloniale Tentoonstelling alhier, waarvan de poorten voor het publiek thans zijn geopend.

Haar voorzitster, Mevrouw de Douairière Van Beresteyn—Tromp, die gedurende eenigen tijd te Parijs vertoefde, teneinde een en ander voor de opening der Tentoonstelling persoonlijk in orde te maken, wilde de gelegenheid niet verzuimen om alreeds den leden der Nederlandsche kolonie in de Fransche hoofdstad, iets mede te deelen omtrent het doel en streven van de haar zoo dierbare Vereeniging.

Hierin is zij ten zeerste geslaagd, want nà de door haar gehouden voordracht, welke op onderhoudende wijze door aardige lantaarnplaatjes werd toegelicht, zijn de ruim zeventig aanwezigen, hoofdzakelijk uit dames bestaande, opgetogen over hetgeen zij gehoord en gezien hadden, huiswaarts gegaan.

De leden van „Oost en West" weten wel hoe mooi en artistiek de Javanen, de Balineezen en de Atjehers kunnen vlechten, batikken en hout bewerken, maar het is zéér nuttig, dat anderen daar ook nog eens op gewezen worden.

Door haar interessante voordracht heeft de Voorzitster van „Boeatan" bereikt, dat de dames van de Nederlandsche kolonie te Parijs met andere oogen de artistieke voorwerpen van de Indische *volks*kunst, welke te Vincennes ten toon gesteld worden, zullen beschouwen en zelfs met kennis van zaken nu aan hare vriendinnen hieromtrent inlichtingen zullen kunnen geven.

Met den verkoop der uitgestalde voorwerpen en met het schenken van een lekker kopje Java-thee, waarbij de bekende Indische lekkernijen niet zullen ontbreken, hoopt deze voor het Indische volksleven zoo nuttige Vereeniging hare onkosten eenigszins te dekken. Mogen ook te Parijs, evenals dat in Den Haag geschiedt, vele dames zich bereid verklaren „Boeatan" in haar prachtig „Sumatra-huis" op de Tentoonstelling vrijwillig een handje te helpen.

Onder de aanwezige dames en heeren merkten wij verschillende bekende persoonlijkheden op, waarvan wij alléén willen noemen den Gedelegeerde van den Volksraad, den Oud-Regent van Pasaroean en zijne echtgenoote, Raden Ajoe Soejono, welke Indische dame door haar intelligent en innemend uiterlijk en door haar sierlijk Indisch gewaad de aandacht van alle aanwezigen trok.

Van Mevrouw Van Beresteyn mocht ik vernemen, dat de Gezant en de Consul-Generaal te Parijs haar welwillend met raad en daad hadden bijgestaan, waarvan wij gaarne nota nemen, want het betreft hier een zéér nuttig koloniaal streven. De Indische *huis*vlijt moet beschermd en zelfs aangewakkerd worden, vóórdat het te laat is!

Wij zullen daarmede ten minste den dank van het Indische nageslacht kunnen oogsten.

J. THIERRY KEMPF.

Parijs, Mei, 1931.

EEN INLANDSCHE SCHOONE UIT AFRIKA.

In onze rubriek van de vorige week gaven wij verslag van een grootsche en indrukwekkende film: L'Afrique nous parle (Wat Afrika ons te zeggen heeft).

Op deze film zagen wij o.m. ook de lievelingsvrouwen der Massaïs-stammen, waaronder goedgevormde menschen zijn; ook de mannen zijn welgebouwd en bedreven in de fraaie kunsten, o.a. der vrouwelijke sieraden, zooals bewezen wordt door de schitterende collectie halskettingen door deze schoone gedragen, men mag wel zeggen getorst. Ook daar moet men er veel voor over hebben, mooi te zijn!

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Oorzaken der crisis.

In de jaarvergadering van de Handelsvereeniging te *Medan* heeft de voorzitter, de heer *G. van Nieuwkerk*, een rede gehouden. Spr. wees op den buitengewonen toestand van verwarring en gisting, waarin *Europa* niet alleen op economisch, maar ook op politiek gebied verkeert. Vervolgens stond spr. stil bij de *Oorzaken der crisis* en de rubbersituatie, om ten slotte de economische toestand ter Sumatra's Oostkust te bespreken (*Deli Crt.* 10/4). Over de oorzaken die tot deze crisis geleid hebben, zijn deskundigen het — volgens spr. — volstrekt niet met elkander eens. N. z. i. wordt in den regel niet voldoende den nadruk gelegd op de groote *overkapitalisatie*, die ongetwijfeld in tal van industrieën bestaat en daar althans de crisis heeft helpen veroorzaken. Jarenlang zijn telkens opnieuw ontzaggelijke sommen in nieuwe industrieën belegd. Het aanwezige kapitaal-surplus is voor een groot deel belegd in de productie van nieuwe productie-middelen. De crisis blijft dan voorloopig uit: de geproduceerde kapitaalsgoederen worden gekocht en gebruikt om weer nieuwe kapitaalsgoederen te produceeren, in de hoop op eene steeds stijgende conjunctuur, of wel om consumptie-goederen voort te brengen, die men dan tracht af te zetten op markten, die nieuw worden geopend of aan anderen worden ontnomen. Hier ligt inderdaad een der groote oorzaken van *de koloniale expansie politiek* der laatste vijftig jaren: men heeft de telkens dreigende crisis bezworen door het openen of veroveren van nieuwe markten en door het doen van groote beleggingen in koloniale gebieden. De crisis, die al zeer lang gedreigd moet hebben, kon dus voortdurend worden uitgesteld. Zij moest echter uitbreken toen na den wereldoorlog deze mogelijkheden ophielden. Sinds 1918 zijn ontzaggelijke markten geheel weggevallen of sterk in beteekenis verminderd, zooals China, Rusland en gedeeltelijk ook Br.-Indië. De nieuw gevormde Europeesche Staten zijn met haast zelf industrieën gaan opbouwen en hebben zich omringd door hooge tariefmuren, teneinde den afzet van vreemde producten binnen hun grenzen te beletten. In het Verre Oosten eindelijk zijn ook industrie-gebieden ontstaan, die met alle macht eigen afzetgebieden trachten te verwerven, waarbij een door den Staat gesteunde dumping-politiek wordt gevoerd. Voegt men bij al deze feiten nog de verarming en verdeeldheid van Europa en de door de tariefpolitiek van Amerika veroorzaakte onmacht om de aangegane schulden te voldoen, dan heeft men eenige elementen bijeen van het oorzakencomplex, dat tot de huidige crisis heeft geleid.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (30/3 „Verbrokkeling en bijeenvoeging", *Smissaert;* 1/4 „Alg. Commercieel Overzicht", *B.;* 4/4, 3de bl. „Soer. Weekoverzicht", *B.*), *De Loc.* (31/3 „Over Sovjet-Rusland, de depressie en het Westen", *Norman Angell;* 1/4, 4de bl. „Het Sovjet-Russische vijfjaarsplan", *Ivy Lee;* „Duitschland en de Sowjet-industrie") en de *Java-Bode* (4/4, 4de bl. „Handelsrubriek").

Crisis-bezuinigingen (Vervolg).

In het *Bat. Nwsbl.* (26, 28/3 en 2/4) vervolgt de heer *J. H. Ritman* zijn artikelen over „Rond en over de Indische Begrooting". Hij constateert dat de Minister van Koloniën thans in de gelukkige positie verkeert, een belangrijke Kamermeerderheid aan zijn zijde te kunnen verzamelen. Natuurlijk is die meerderheid niet homogeen; in details zijn er zelfs zeer groote verschillen. Maar wel is die meerderheid ten opzichte van de groote lijnen eensgezind, en dat is tenslotte waar het vooral op aan komt. In de tegenwoordige positie heeft dit tengevolge, dat men den Minister de vrije hand zal laten in de volvoering van het dringend noodzakelijke, maar pijnlijke proces van *het gezond-maken der financiën.* Men behoeft er niet aan te twijfelen, of dit ten uitvoer zal worden gelegd met vaste hand.

Het *Bat. Nwsbl.* (2/4) bericht de beslissing van den Minister omtrent *de salariskorting.* De 5 procent korting, welke op 1 Juli zou ingaan, correspondeert met een gelijke verlaging van het indexcijfer (verlaging van het levensonderhoud dus) sedert 1925, het jaar waarop de *B. B. L.* werd ingevoerd.

De Regeering verklaarde in den Volksraad (*Bat. Nwsbl.* 4/4), dat zij vroeger reeds deed uitkomen, dat zij alleen tot korting op de salarissen, ambtstoelagen en verlofsbezoldigingen zou **besluiten, indien voor haar** vaststond, dat andere bezuinigingsmiddelen in onvoldoende mate de uitgaven konden verminderen. Zij is nu tot de conclusie gekomen, dat het laatste inderdaad het geval is; derhalve is zij *gedwongen dezen maatregel te nemen,* hoe bezwarend deze ook voor de landsdienaren zal zijn. Het geschat tekort voor 1932 bedraagt *f* 135 millioen. Ten deele zal aan de mindere opbrengst worden tegemoetgekomen door verderen *uitbouw van het belastingstelsel.* De Regeering zal een *herziening van de bezoldigings- en* (voor zoover noodig ook) *de pensioensregelingen* zoo spoedig mogelijk ter hand doen nemen, omdat zij overtuigd is „dat de wijze, waarop in de naaste toekomst het salarisvraagstuk zal worden opgelost, voor een belangrijk deel beslissend zal zijn voor de verdere ontwikkeling van dit land." In dit licht komt de voorgenomen salariskorting op een ander en hooger plan te staan dan van een bezuinigingsmaatregel zonder meer, omdat het moet worden gezien als een door den dwang der feiten opgelegde poging, om de divergentie tusschen behoeften van *importkrachten en 's lands draagkracht* te vernauwen. Ook afgezien van den drang der tijdsomstandigheden acht de Regeering salarisverlaging daarom onafwendbaar. Zij is gedwongen tot korting, in afwachting van de wijziging der salarisregelingen, welke wordt voorbereid.

Het *Bat. Nwsbl.* geeft verslagen van de *protestvergaderingen* tegen de salarisverlaging, uitgaande van Spoorbond en Postbond (4/4) en van 3000 ambtenaren (7/4). De *Java-Bode* (4/4) blijft bij hare meening, dat wanneer het snoeimes krachtiger op de door haar aangewezen plekken was ingezet, de verlaging der ambtenaarssalarissen onnoodig zou zijn geworden; ook vreest de *Java-Bode* (7/4) dat de positie van den Europeeschen en den Indo-Europeeschen ambtenaar in deze Nederlandsche kolonie op het punt staat zeer ernstig te worden aangetast. Het *Soer. Hbl.* veroordeelt „Geldverspilling" (30 en 31/3, 2de bl.) *De Loc.* (4/4, 3de bl. „Crisiswerk") voorziet harde jaren voor vele ambtenaren; de salariskorting is h.i. slechts aanvaardbaar, wanneer men het „wij *kunnen* niet anders" der Regeering zal moeten beamen.

Arbeidsverhoudingen in de Ver. Staten en ter S. O. K.

De *Deli Crt.* (8/4) brengt in herinnering, dat de argumenten, welke worden aangevoerd om het amendement van senator Blaine tot wet te verheffen, allesbehalve van louter humanitaire overwegingen zijn ingegeven. Wat dat betreft, heeft men *h. i.* in Amerika de hand eerst nog in eigen boezem te steken, want de arbeidsverhoudingen daar zijn weinig ideaal en wettigen geenszins het opzetten van een hooge borst tegen de wijze, waarop in Deli de tabak wordt geproduceerd. In de „Haagsche Post" kwam een artikel voor van den heer *v. O.*, dat de Amerikanen ongezouten de waarheid zegt. Dat het verre van Eldorado is op de Amerikaansche tabaksplantages blijkt ook uit een opzienbarend artikel in de „Springfield Union", over een onderzoek naar de daar heerschende toestanden. In Amerika heerschen op arbeidsgebied toestanden, welke men op Sumatra's Oostkust te vergeefs zal zoeken. Bij de Amerikaansche protesten mogen de toestanden ter *S. O. K.* met eere worden genoemd. De arbeidstoestanden ter S. O. K. liggen open voor iederen ernstigen onderzoeker; men heeft hier niets te verbergen, ook voor Amerika niet. Hebben de tabaksmaatschappijen er wel eens aan gedacht senator Blaine uit te noodigen een bezoek te brengen aan het tabaksgebied ter Oostkust van Sumatra? Het zou zeer wel de moeite loonen het reisverslag dan te lezen. Indien hij een eerlijk en objectief man is, zou er zeker van alle actie tegen de Sumatra-tabak niets overblijven.

Cultuurzaken worden behandeld door het *Soer. Hbl.* (25/3 „De suiker-situatie", *E. L.;* 26/3 en 2/4 „Cultuurbelangen", *Dr. v. H.;* 4/4, 3de bl. „Suiker en techniek", *Jhr. Alewijn*), *De Loc.* (24/3, blz. 20 „Werkverg. Adviseursver." betr. rationalisatie in de suiker; 31/3 „Suiker-zaken", in China), het *Bat. Nwsbl.* (28/3 „De Tjigembong-zaak"; 7/4 „Hout", van het Boschwezen), de *Java-Bode* (31/3, 2de bl. „De Br.-Ind. Suiker-Ind."; 1/4 „De rubber-situatie", *Dr. Bernard*), de *Deli Crt.* (4/4 „De Sumatra-tabak voor Amerika") en *De Sum. Post* (10/4 „Een prettig geluid").

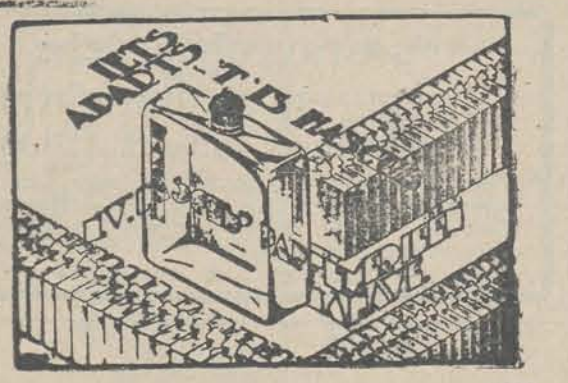
25 Jaar.

Twaalf van de Indische gemeenten, waaronder Bandoeng, Semarang en Soerabaja, bestaan — volgens *De Loc.* (1/4, 1ste en 3de bl.) — op 1 April 1931 vijf en twintig jaar. De herdenking stemt tot opgewektheid, want het Indisch gemeentewezen is geslaagd. Van alles, wat Indië op het stuk van decentraliseerende hervormingen geboden werd, schoot tot dusver *alleen* het gemeentewezen flinken wortel. Dit ging niet zonder strijd, niet zonder tegenwerking en allerminst zonder het ongeloof der gemeentelijke burgers. De belangstelling voor gemeentewerk kwam maar zeer geleidelijk; locale burgerzin was een plant, die langzaam opwies. Stellig danken de gemeenten haar ontwikkeling allereerst aan de veelal kleine groepen, die van den beginne warm voor de decentralisatie voelden; en evenzeer aan een ambtenarencorps, waarmede menige gemeente geluk te wenschen viel. De Semarangsche kring, die inderdaad de eerste kern eener *burgerij* ging vormen, gaf den stoot aan menig goed werk op het gebied van woningbouw, volksgezondheid, watervoorziening, hygiënische voorzorg en stadsaanleg. Semarang geraakte vèr vooruit. Deze gemeente heeft, als alle andere, hare tegenslagen gekend; hare moeilijkheden ook als het politieke evenwicht verbroken werd, maar dan is dat op gelukkige wijze hersteld. Zij kent stellig den tegenspoed ook thans en menige wensch blijft onvervuld. Doch wanneer Semarang en de andere jubileerende gemeenten in de toekomst blijven beschikken over een welgekozen ambtenaarscorps èn over een groep burgers, die wezenlijke stadsbelangen met kracht en overleg behartigen, dan mag men inderdaad vertrouwen stellen in de toekomst.

De Hindoe's. Madjapahit.

Dr. Van der Sleen heeft te *Medan* een lezing gehouden over Britsch-Indië, het land van Gandhi (*De Sum. Post,* 8/4, 2de bl.) De spreker deed o.m. uitkomen dat de Hindoe's van Br.-Indië Indo-Germanen zijn, evenals wij. Zij komen van denzelfden oorsprong, de Kaukasus, en terwijl onze voorvaderen naar het N. W. zijn getrokken, trokken de voorouders der Hindoe's naar het Z. O., waar ze zijn doorgedrongen tot in het Palembangsche, Java en Bali. In Bali vindt men hun nakomelingen nu nog terug.

In *De Loc.* (4/4) vertelt *dr. W. F. Stutterheim* van den *ondergang van Madjapahit.* Sinds eenigen tijd vindt men de geschiedenis van het verleden der Javanen op het leerplan der lagere en middelbare scholen staan. De Vereeniging „Majapahit" geniet een groeiende populariteit. Madjapahit was de oude hoofdstad van het Javaansche rijk, dat zich uitstrekte van Nieuw-Guinea tot Atjeh. Het is niet alles juist wat verteld wordt over het ten ondergaan van deze stad door den Islam. Aan de Chineezen hebben wij de wetenschap te danken, dat reeds eeuwen vóórdat Java moslimsch werd, vele *moslims* in Toeban, Gresik en Soerabaja woonden en werkten. Het waren meerendeels vreemdelingen, gedeeltelijk uit het Westen, te vergelijken met de tegenwoordige Bombayers, gedeeltelijk waren het Chineezen. Zoo veel opgang maakte de uitheemsche godsdienst, dat Chineesche bezoekers zelfs zeggen konden, dat bijna alle hier wonende Chineezen moslims waren. Tegenover deze rijke, handeldrijvende bevolking der kustplaatsen van vreemde nationaliteit staken in de oogen der Chineezen de inheemsche bewoners ongunstig af. Langzamerhand vormden zich om die vreemden-kolonies kringen van inheemsche families, die het fashionable vonden zich door huwelijken nauwer aan te sluiten bij deze wisselende kern, huwelijken, die volgens de Moslimsche Wet, eischten dat vrouw èn kinderen den godsdienst van den Profeet omhelsden. En al die kolonies en sub-kolonies vormden één lange keten langs Java's Noordkust, waar vandaan de baten in 's Rijks kas moesten vloeiën, die 's Konings troon deden vergulden. Een keten, die een worgkoord zou worden! Madjapahit zelf bleef in zijn hoogheid van stad der Ksatrija's op den achtergrond. Daar stroomde het geld binnen, maar ook naar buiten. Maar de stroom van goud verzande als een Javaansche kali, en naar mate de regenten der kuststreken meer en meer hun voordeel zagen in aansluiting bij de vreemdelingen, sijpelde het levenswater schrieler. Het centrale gezag verbrokkelde; geheele streken noemden zich zelfstandig. Prinsen werden vorsten, maar de vorstenmacht werd prinsenmacht. In 1478 zou een vorst van Daha (Kediri), zelf Hindoeïst, heiden dus, den troon van Madjapahit beklommen hebben. Nog minder trekt men zich nu daar buiten aan van die nietsdoeners. De kraton wordt stil. Op de groote feesten is het kaal en leeg; er wordt niet meer gebouwd, de horizon wordt eng. Overal ziet men ingestorte muren en poorten; enkele oude adellijke

5606

families leven in armoede voort. Als de Hollanders reeds lang in het Westen van Java heerschen, bestaat de desa Madjapahit nog. Thans steken nog slechts brokken steen in den bodem. Ware het niet, dat de oorkonden op steen onwraakbare getuigen waren, dan zou niemand vermoeden dat zich daar eenmaal bevonden heeft het hart van Java, het hart van den ganschen Archipel.

Het *Soer. Hbl.* plaatste het vervolg van de wekelijksche artikelen van *Dr. Godée Molsbergen* over Indië, tijdens de OostInd. Compagnie (6/12 t/m. 4/4, 5de bl.)

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De komende Landvoogdijwisseling.

Onder bovenstaand hoofd schrijft het tijdschrift *Timboel* van 1 Maart in verband met de nationalistische beweging in Ned.-Indië het volgende:

„Koloniale staatslieden van het kaliber van een Lord Ripon en een Lord Hardinge in Britsch, van een Graaf van Limburg Stirum in Nederlandsch-Indië, door hun wezenlijk goede bedoelingen jegens de authochthone bevolkingen die zij gouverneerden, de tijd van hun leven en werken aanzienlijk vooruit, plegen een relatief beperkte en een niet zeer blijvenden invloed op het feitelijk verloop van zaken te hebben. Het koloniale milieu dat hen omgeeft, hangt als een looden, of beter gezegd, als een slijkerige last aan hun voeten; het zuigt hen vast, biedt bij hun pogingen om de vooruitgang te forceeren een even machtige passieve weerstand als een moerasbodem aan een hardlooper. De instinctieve afkeer aller bureaucratieën jegens nieuwigheden, hun geestelijke traagheid, die hun verhindert het nieuwe in zijn wezen te verstaan, maakt dat ze niet eens tot een opzettelijke sabotage behoeven over te gaan om de realisatie der nieuwe denkbeelden geheel te doen mislukken; deels vergeten ze eenvoudig die in toepassing te brengen, deels passen zij ze op een wijze toe waardoor ze volkomen worden gedenatureerd. En de staatsman die de kracht vond een hervorming in principe door te zetten, blijkt vervolgens de herculeskracht te missen die noodig ware om haar integrale verwezenlijking af te dwingen in de praktijk. Van hetgeen er dan nog verwezenlijkt mocht zijn, knabbelen latere, minder „vooruitstrevende" bewindstermijnen nog weer een groot deel weg.

Zoo krijgt men dan grotesk tragische situaties; b.v. een recht van vereeniging en vergadering dat à priori, in intentie, het verleenen van zekere vrijheden beduidde, maar telkenmale, zoodra het op reëele wijze en naar zijn wezen gebruikt wordt, d. w. z. als het leidt tot machtsvorming (die zich in het geval van een overheerscht volk *noodzakelijkerwijze* tegen de overheersching zelve richt) en tot een begin van daadwerkelijke, (zij het ook volkomen legale) activiteit, wordt lamgeslagen en dus à posteriori den indruk eener listige mystificatie maakt.

Of rariteiten, gelijk de niet zonder ophef, als hervorming geïntroduceerde z.g. „Inlandsche meerderheid" in het volksvertegenwoordigende lichaam, maar bij wier verkiezing men een, min of meer indirecte, beïnvloeding door slametans en anderszins niet verhindert, zoodat ze op een Inlandsch-B.B.-meerderheid uitdraait.

(— Een opmerking in het voorbijgaan: Uit het feit dat we zooeven een illustratief voorbeeld ontleend hebben aan de momenteele regeerperiode, make men niet op dat we in het bovenstaande overigens in het minst maar op deze doelden).

Hoezeer de staatkundige en sociale kwesties hier te lande in wezen dood-ernstig zijn, ontlokken sommige détails toch menigmaal een hartelijke lach. De koloniale bureaucratie en het bureaucratiseerend bestuur („l'administration"), kunnen een mensch door hun, zij het ook geheel „unfreiwillige", onwillekeurige, vis-comica, voor veel narigheid schadeloos stellen.

Zoo wanneer ze het (anno 1930) klaar krijgen, — gelijk een courant in volle ernst wist mede te deelen, van zekeren onderafdeelingsraad in de Buitengewesten — een openbare vergadering te houden, maar daarbij géén publiek toe te laten; dusdoende aan de incongruentie tusschen bedoeling en verwerkelijking de kracht en de charme van een klucht verleenend.

Wordt Indonesia nog altijd factisch gegouverneerd door een reactionnaire, althans oer-conservatieve, voor vooruitstrevende denkbeelden ontoegankelijke bureaucratie, deze vindt een machtige rugge- en voetensteun in de conservatief-reactionnaire koloniale pers en in de groepen wier sentimenten ze vertolkt, m. a. w. in het koloniale publiek, — hetgeen eenigszins vreemd klinkt, wanneer men observeert hoe woedend datzelfde publiek en die zelfde pers over de traagheid dier bureaucratie kunnen foeteren. En natuurlijk ligt de eigenlijke basis van het reactionnaire conservatisme in de machten achter de schermen, in de (Hollandsche en internationale) kapitalistische belangengroepen en de ambtelijke bureaucratie in Holland *zelf*.

In het bovenstaande hebben we afdoende uitdrukking gegeven aan onze overtuiging dat het voor een Landvoogd ongehoorde moeilijkheden moet meebrengen, eigen goede bedoelingen niet te zien tot vruchteloosheid gedoemd door de invloeden van het nauwere en wijdere milieu hier in het land. En toch zal een nieuwe Gouverneur-Generaal, wil zijn régime tot zegen strekken, moeten weten af te dwingen de verwezenlijking van een lenig staatkundig stelsel, waarbinnen de Nationale beweging zich onbelemmerd voelt en hetwelk, door het niet aanwezig zijn van daartoe dwingend stimuleerende factoren, het ontstaan van een non-coöperation-mouvement of ondergrondsche acties vanzelf excludeert en een gezonde, zonder pijnlijke schokken verloopende, nationale ontwikkeling waarborgt.

Pogingen tot het vernietigen van het nationalisme zijn toch à priori tot mislukking gedoemd, want — het kan op reëele, politiek-historische gronden, aan de hand van sprekende feiten uit de geschiedenis van 't India der laatste decennia worden aangetoond — een nationale beweging zal niet tot een einde kunnen worden gebracht vóór en aleer de economische en cultureele toestand weder normaal, d. i. wel geordend geworden is. M. a. w., daar de economische en cultureele ontwrichting mogelijk gemaakt is door en voortspruit uit de politieke onzelfstandigheid, eindigt het strijdbare nationalisme niet, eer het land staatkundig zelfbeschikkingsrecht en dus de vrijheid om maatregelen te treffen ter normaliseering van zijn maatschappelijk leven, heeft erlangd, — kort gezegd: niet voor en aleer het minstens de dominion-status heeft verworven.

Dit aperçu nu, gefundeerd op historische gronden, kan door geen ministerieele uitspraken, justieel-politioneele maatregelen, reactionnaire acties, worden gelogenstraft.

Wij voelen niets voor de geestesgesteldheid, noch voor de rol van een uitsluitend door sentimenten beheerscht „demagoog". In het bovenstaande verkondigden wij dan ook geen wilde theorieën met een „revolutionnaire" tendens, maar objectieve feiten, resultaat van een empirische waarneming.

De bureaucratie bleek tot dusverre buiten staat het ware karakter der nationale beweging te onderkennen en niets staat ons borg dat ze dat in de toekomst wèl zal kunnen.

Zonder nu in een nadere, dieper gaande analyse van het wezen van 't kolonialisme te treden, mogen we dus wel constateeren dat óók wie zich steeds en streng wil houden aan de wet, géén reden heeft om bij het uitzetten van de door de nationale beweging te volgen koers zich in de *eerste* plaats te richten naar, te houden aan de regeeringspolitiek van 't betreffende oogenblik, waarin immers de gesignaleerde bureaucratische invloeden vaak luide meespreken en die bovendien maar al te veranderlijk blijkt.

Een volgen (en steunen) der Regeeringspolitiek ware voor de nationale beweging slechts mogelijk indien die politiek uitging van een scherp geformuleerde belofte, afgelegd door de Regeering in Holland en bekrachtigd door de Staten-Generaal, een belofte aan de Indonesische natie, haar binnen nauwkeurig afzienbaren tijd de dominion-status deelachtig te doen worden en indien die belofte bekrachtiging en beginnende verwezenlijking vond in de gestie, de reëele hervormingen scheppende gedragingen der Indische Regeering en in een volmaakte beheersching Harerzijds van het gehééle gezagsapparaat met al zijn lagen en geledingen, opdat het niet op gelegenheid „politiekje" spelen kan. Zóó zou een rustige ontwikkeling van het staatkundig leven, een geleidelijk, schokkenloos verloop van de nationale beweging, met zekerheid gewaarborgd zijn.

Maar wèlke kans is er, dat de aanstaande landvoogdijwisseling ons nationalisten in die positie brengen zal? Gaarna of niet, zal de nationale beweging zich genoopt zien, in de *allereerste* plaats haar kracht te zoeken in zichzelve, door zich, langs legalen weg, te vormen tot een macht in den staat. Wij hopen van harte dat haar van de overzijde althans zóóveel goedgezindheid en begrip zal tegemoetkomen dat ze ook in de *laatste* plaats, m. a. w. geheel en al, op zichzelve alléén zal zijn aangewezen. In dit opzicht laat zich echter niets voorspellen.

Zal dus de komende landvoogdijwisseling voor de door de nationale beweging aan te nemen vorm en tactiek stellig van belang zijn, haar diepste wezen wordt daar natuurlijk niet door geraakt. Haar vaste doel is de verwerving der vrijheid van Indonesia. Slechts haar organisatorische constructie en werkwijze zijn voor beïnvloeding van buitenaf vatbaar.

Het vorenstaande bevat geen *suggesties*, maar dorre *feiten*. Deze houden niet ten believe van kortzichtigen op, waarheid te zijn. Zelfs al *wilde* de Indonesische natie zich effaceeren om 't de reactionnaire cliques en persorganen gemakkelijk te maken, ze zou zich niet in het niet kunnen oplossen. Ze is nu eenmaal daar. Het *feit* van haar bestaan en daarmede haar *recht* op vrijheid dient als een onaantastbaar axioma te worden

5492

aanvaard. Gegeven haar huidige politieke onzelfstandigheid, *moet* er dus noodwendig een nationale beweging zijn, die voor haar vrijheid *strijdt*. Zulk een nationale beweging, ze is er inderdaad en ze *kan* zich, gegeven de noodwendigheid van haar bestaan, *met geen mogelijkheid* elimineeren. Geen kracht ter wereld ook vermag haar te vernietigen.

Wij zijn vrienden van den vrede, zoowel in de strikte als in de uitgebreide zin des woords; wij koesteren de hoop dat de opvolger van den tegenwoordigen G. G. een man zal zijn die het wèl meent met de Indonesische natie niet alleen, maar ook de uitvoerende regeeringsorganen van zijn wil weet te doordringen, opdat wij ons althans in de *tweede* plaats kunnen vereenigen met de algemeene regeeringspolitiek. Of dit continu of tijdelijk, of dit lang of kort zal kunnen geschieden, is natuurlijk afhankelijk van de concrete houding der Nederlandsche Regeering in hare Koloniale staatkunde.

In alle gevallen, *non-coöperators ontstaan niet uit zich zelven*, ze worden gemaakt en niet geboren.

Vóór December 1928 dacht het All-India National Congress er niet aan te streven naar volstrekte onafhankelijkheid. Zelfs Tilak, de uiterst linksche volksleider, beschouwde de nationale beweging als een loyale oppositie-strooming en aanvankelijk heeft Gandhi de idee van absolute zelfstandigheid consequent verworpen. De momenteele radicale Congress-doelstelling dateert eerst van December 1929 en is als het gevolg veler politieke teleurstellingen te beschouwen.

De Nederlandsche Regeering drijve de Indonesische nationale beweging niet den kant uit van een onverzoenlijke non-coöperation. Ze scheppe in deze gewesten een klare staatkundige sfeer, waarin geen plaats is voor een geen-samenwerking-beginsel en waarin gewelddadige acties ondenkbaar zijn.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

La Quinzaine Coloniale

No. 590 van 25 April: Le travail sou „sanction pénale" aux Indes Neerlandaises, door Camille Fidel. (Il sera interessant pour les planteurs français d'Indo-chine, de suivre cette évolution du regime travail dans l'Insulinde voisine).

De Indische Mercuur

van 6 Mei, No. 18: Waarnemingen over de samenstelling van Derriswortel uit Ned. Oost-Indië, in verband met zijne eventueele waarde als insecticide, door ir. W. Spoon. (Derriswortel of akar toeba in vroeger jaren in ons Indië zoo bekend, welhaast berucht als *het* middel van de inheemsche bevolking om op groote schaal visch te bedwelmen, geniet thans de belangstelling om zijn insectendoodende werking. Vooral in Amerika. Ned.-Indië voert nog haast geen Derriswortel uit. Een rubberonderneming op de Oostkust van Sumatra is vrijwel de eenige, die regelmatig wortel naar Europa en een enkele maal ook naar Noord-Amerika heeft verzonden. Van Malakka echter heeft de laatste jaren al een veel belangrijker uitvoer plaats.)

De Indische Verlofganger

No. 39, van 1 Mei: Verslag van de algemeene vergadering van de Vereeniging van Indische Verlofgangers op 25 April. Het orgaan is thans ook het officieele orgaan geworden van de afd. Nederland van den Spoorbond in Ned.-Indië; dat is nu de 6de vereeniging.

Indologenblad

van April no. 3, wijdt een gedeelte van het blad aan de uitspraken van tal van mannen over Dorpsherstel.

Journal of the American Oriental Society

Vol. 51. No 1, Maart: The Meaning of the Hindu Javanese candi, door Willem Stutterheim. (Schrijver zegt, dat het bekend is, dat de z.g. „hindu tempels" op het eiland Java geen tempels zijn, noch door Hindoes zijn gebouwd. Candi beteekent een speciaal soort monument, waarin de asch van het verbrande lichaam van een koning geplaatst werd. Het woord is afgeleid van een der namen van de dooden-godin Durga. Het woord kan een afkorting zijn van het Sanskriet Candigrha, huis van Durga. De candi is een volkomen Indonesisch monument ontstaan uit pure Indonesische opvattingen.)

Koloniaal Tijdschrift

No. 3: Korte aanteekeningen op het rapport van de Hollandsch—Inlandsche-Onderwijscommissie, door mr. M. F. Winkler. — Het nieuwe reglement op de godsdienstige rechtspraak op Java en Madoera, door C. G. E. de Jong. — Eenige aanteekeningen over de onderafdeeling Manggarai op het eiland Flores, door H. M. M. Mennes. — De migraties van de oud-Japansche legende van den jager en den visscher, aan de hand van de Kei-ssche, de Minahasische en de Nipponsche redactie, door prof. dr. D. van Hinloopen Labberton. — Een Makassaarsch heldendicht, (slot) door R. A. Kern. — Zelfbestuurskeuren, door mr. P. M. Letterie.

Nederlandsch-Indië

van 16 Maart, no. 8: De V. C. en Nederland. Een verkeerde conclusie (Coen moest uit Indië de Heeren XVII in het Moederland aan het verstand brengen, dat er grootsch werd was te verrichten in de Orienten. Ons komt het als eerste doel van de V. C. voor, dat scherp in het oog gehouden wordt, dat de rollen ook nu niet anders verdeeld zijn.) — Vereeniging „Indië—Nederland", door J. B. R. („Twee vereenigingen — de V. C. en deze — de eene hier, de andere daar, doch ten nauwste verbonden door hetzelfde geestdriftig nagestreefde doel op hetzelfde terrein, zullen niet, door onderling misverstand gedreven onafhankelijk van elkaar kunnen voortgaan langs den zelfden weg". In het Vaderland van 22 April, Ochtendblad B, maakt W. R. Menkman bezwaar tegen de onderbrenging in art. 2 der Statuten van de woorden West-Indië, welke niet als een aanhangsel van de Indische aangelegenheden mogen worden beschouwd, waartegen het Dag. bestuur der nieuwe vereeniging zich verzet in haar ingezonden stuk op 6 Mei, Avondblad B, en de redactie van het Vaderland teekent daarbij aan, dat de vereeniging beter had gedaan daar werkzaamheid tot de Nederlandsch-Indische politiek te beperken, waarmede wij instemmen). — Het werkloosheidsvraagstuk, (lezing door B. Buitendijk voor kring Djombang. II).

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Afl. 1, van Mei: De ontwikkeling van het volk van Java, door Rn. Ms. Noto Soeroto (met kleuropnamen, autochrooms, van prof. dr. A. H. Blaauw, J. A. Ochse en Tassilo Adam. Het geheele nummer is daaraan gewijd en behandelt: Bewoners, geschiedenis en cultuur).

De Rijkseenheid

van 6 Mei no. 32: Rechtseenheid en de hervorming der strafrechtspleging, in Indië. (Het behandelt het vraagstuk der al of niet-unificatie in het strafrecht, alsmede de mogelijkheden tot herziening van het strafproces voor Inlanders.) — Advies van de Indische Domeincommissie, door prof. mr. G. J. Nolst Trenité II (slot. In beginsel was en is de regeering zich van de gouvernementeele opperheerschappij steeds bewust en handelt hij zoo noodig ook ernaar. Deze verstandige houding wordt tegenwoordig ganschelijk misverstaan. Men draait de zaak precies om. Het practisch ontzien van inheemsche opvattingen heet smadelijk gedwongen, halve erkenning van recht; en de toepassing voor en na van het immer gehandhaafd domeinbeginsel wordt negeeren en schending van volksrecht genoemd.)

Tropisch Nederland

Afl. I, van 4 Mei: De Merapi bij nacht. 1865, door prof. dr. B. G. Escher. — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. — Een „gepasseerd" Jubileum, door J. Langhout (de schrijver herinnert er aan, dat de Koninklijke Paketvaartmaatschappij haar 40-jarig bestaan vierde, welk ongemerkt voorbijging, hetgeen hij betreurt. De oppervlakte van landen en zeeën tezamen, waarover de vlag van de K.P.M. uitwaait, bedraagt bijkans drie millioen vierkante mijlen. Ziedaar een stuk werk, waarmede en waardoor het kleine Nederland groot is geworden!)

Tijdsshrift van het Kon. Nederl. Aardr. Genootschap

Mei: De onderafdeeling Barabai (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, door G. L. Tichelman. — Uit het jaarverslag over 1930 stippen wij aan, dat het Kon. Inst. voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van N.-I., verzocht met het Genootschap een Commissie in te stellen voor een wetenschappelijk onderzoek bij de Indianen en Boschnegers van Suriname, inzonderheid op het gebied van de Volkenkunde, en dat prof. dr. S. R. Steinmetz en de heer L. A. Bakhuis als leden voor het Genootschap werden aangewezen.

Suriname

Op 5 Mei hebben de heeren Dellaert en de Vries in Pulchri hunne lezingen over hun onderzoek in zake het vliegwezen in Suriname en Curaçao gehouden. Vooraf ging een voortreffelijke inleiding door Generaal Snijders, waaruit o.m. bleek hoe weinig inzicht de Regeering heeft gehad toen eenige jaren geleden haar medewerking werd gevraagd voor een vliegtocht naar Nederlandsch West-Indië.

Onze ruimte laat niet toe een overzicht te geven van de zeer belangrijke lezingen. Wij moeten verwijzen naar de verslagen in de dagbladen.

Het is te hopen dat althans de lezing van den heer De Vries in haar geheel gepubliceerd zal worden. Zeer gewenscht is het ook dat hunne rapporten aan de Regeering in druk verschijnen. Veel te weinig wordt hier het voorbeeld van Engeland gevolgd, waar de rapporten van commissiën, die voor onderzoek worden uitgezonden, worden gepubliceerd.

Reeds in den eersten jaargang van *„De West-Indische Gids"* heeft Ir. E. C. Abendanon in een artikel in het Juli-nummer 1919 *„Economische waardebepaling van Suriname"* aangetoond hoe daarbij van het vliegtuig gebruik kon worden gemaakt. Maar de Regeering heeft van zijne beschouwingen geen notitie genomen.

En nu lezen wij in *„Het Vaderland"* van 5 Mei, Av. bl. C het volgende:

„In *Onze Toekomst* van 22 April, te Chicago verschijnende, lezen wij het volgend sensationeel bericht, den 19en April uit Denver. Colorado gezonden. Plannen voor een expeditie per vliegtuig over de ondoorzochte wildernissen van Nederlandsch Guyana werden vandaag blootgelegd door Jean M. Dubois, zoon van den aanzienlijken natuurkundige, welke den aapmensch op Java ontdekte. Dubois denkt door deze expeditie, welke a.s. Juli zal worden gehouden over zekere gebieden in dit tropische land, waarin de blanken nog nimmer een voet gezet hebben, meer bekendheid te brengen. Dubois kreeg permissie van den Gouverneur van Nederlandsch Guyana, om deze gevaarlijke reis te maken.

Alleen een deel van het 50.000 vierkante mijlen groote gebied langs de kust is onderzocht. Vanuit Paramaribo denkt Dubois korte onderzoekingstochten te maken. Indien gedwongen een noodlanding in het met tropische planten en boomen weelderig begroeide gebied te maken, zal dit zeer waarschijnlijk den dood beteekenen, zegt Dubois. De expeditie zal o.a. voorzien zijn van geluids- en kleurfilmtoestellen. Ook zullen luchtfoto's worden genomen van de Kaietuer Watervallen in Britsch Guyana, welke vijfmaal zoo hoog zijn als de Niagara Watervallen. Het gezelschap zal den tocht maken met een Bellanca watervliegtuig, opdat het landingen zal kunnen maken op de rivieren in de wildernis. Dubois heeft opdrachten voor wetenschappelijke dagteekeningen van zijn vader, dr. Eugene Dubois, beroemde natuurkundige te Haarlem, Nederland, van het Field Museum hier in Chicago en andere nationaal bekende instellingen."

Wij weten niet in hoeverre dit bericht juist is. In de Surinaamsche bladen vonden wij geen melding gemaakt van de „permissie van den Gouverneur", maar indien het bericht vertrouwen verdient, moeten wij ons afvragen of ook hierin de Amerikanen ons het werk uit handen moeten nemen. Het „Field Museum in Chicago en andere nationaal bekende instellingen" in Amerika toonen meer belangstelling voor het achterland van Suriname dan de Nederlandsche Regeering.

***

„De West" van 4 April schrijft:

„Men weet, dat met Brazilië in beginsel besloten is tot afbakening der grenzen tusschen beide landen.

De leiding van dit werk van Nederlandsche zijde zullen hebben de heeren C. C. Kayser, die onlangs gepensionneerd is met den titel van schout-bij-nacht, en C. H. de Goeje, eveneens welbekend in Suriname als een der deelnemers van de Corantijn-expeditie, van welke expeditie de heer Kayser (na het overlijden van Eilerts de Haan) de leiding had.

De afbakening der Zuidergrens is een werk dat wel eenige jaren zal duren. In een later stadium zal daarbij wellicht gebruik gemaakt worden van vliegtuigen, maar voorloopig zou begonnen worden met het opzenden van expedities langs den rivierdienst. Deze expedities zouden in Juli a.s. vertrekken.

Intusschen is dezer dagen telegrafisch bericht ontvangen van den heer de Goeje (die op dit oogenblik in Brazilië onderhandelingen voert) om de opzending der expedities uit te stellen.

Men wacht nu op nader bericht ter verklaring van dit uitstel."

Waarom moet het Nederlandsche publiek dit nu weer langs een omweg vernemen? Of is een communiqué van „Koloniën" aan onze aandacht ontsnapt?

Intusschen blijkt uit een briefkaart die wij uit Rio de Janeiro van den heer de Goeje ontvingen, dat hij op 18 April nog in Rio was.

Van *„De West"* is het een vergissing dat de heer de Goeje aan de Corantijn-expeditie heeft deelgenomen. De Goeje heeft deelgenomen aan de Gonini-expeditie en de Tapanahoni-expeditie en was leider van de Toemoekhoemak-expeditie.

***

„De Telegraaf" van 7 Mei, 1e ochtendblad, vertelt van het dramatische geval van den uit het bagno in Fransch Guiana ontsnapten bagnard Louis Langard, die 20 jaar lang in Suriname heeft gewoond, waar hij een eerlijk en arbeidzaam leven heeft geleid. Hij is daar getrouwd en heeft een 18-jarige dochter. Door heimwee gedreven is hij naar Frankrijk teruggekeerd, waar hij gevangen is genomen om naar Gayenne te worden teruggezonden. In Suriname had men hem gezegd, dat zijn straf was verjaard, wat onjuist bleek.

In zijn geboorteplaats Perreux heeft men een actie tot gratieverleening op touw gezet.

Zou het niet op den weg liggen van onzen Gezant om een goed woord voor den armen kerel te doen?

***

In *„De Surinamer"* van 22 Maart een interessant persgesprek met den heer J. de Gruyter over de proefneming van Dr. Fernandes tot verbetering van de Liberia-koffie.

In een vorig nummer deelden wij reeds het gunstige oordeel van den heer de Gruyter mede. Hij maakte evenwel een voorbehoud. Hij wenscht n.l. koffie, bewerkt volgens de methode-Fernandes, in zijn branderijen vakkundig te laten branden, zetten en beoordeelen in zijn eigen proeflokalen. Er kan n.l. eenig verschil zijn door verschil in zetwater. In Suriname wordt de koffie gezet met regenwater, in Holland met leidingwater.

***

Tot aanvulling van een bericht in een vorig nummer over een voorgenomen bezoek aan Suriname van den heer Speenhof ontleenen wij aan *„Suriname"* van 3 April dat hem uit Suriname werd ontraden gevolg te geven aan zijn voornemen met het oog op het a.s. bezoek van het Hollandsch ensemble in Juni a.s. en van het Engelsch gezelschap Glossyp Harries in Mei a.s.

***

Sinds 1 April kunnen in het radio-telegraafverkeer via „Hollandradio" met Suriname en Curacao tegen verlaagd tarief nacht- en weekend-telegrammen gewisseld worden. Deze telegrammen moeten gesteld zijn in verstaanbare taal, in het Nederlandsch, Fransch,

Engelsch of Duitsch. Voor Curaçao (met Aruba, Bonaire en St. Martin) is bovendien Spaansch toegelaten. Het tarief bedraagt voor nachttelegrammen 42 cent per woord, met een minimum van ƒ 8.40 (voor 20 woorden) en voor weekend-telegrammen 31½ cent per woord met een minimum van ƒ 6,90 (voor 20 woorden). Tegen een toeslag van 50 cent vindt de aflevering plaats als gelukstelegram op een luxeformulier.

Curaçao

Gedenkteekenen.

Op 1 April 1931 is op Curaçao een gedenkteeken onthuld voor den eenige jaren geleden overleden commissaris van politie J. Appel.

In de laatste jaren breidt het aantal gedenkteekenen zich op het eiland snel uit. Wanneer men uitzondert de grafteekenen, die 'n uitsluitend persoonlijk karakter hebben, had men, als wij ons goed herinneren, niets van dien aard op Curaçao vóór de buste werd geplaatst, die de herinnering aan den gouverneur Barge moet levendig houden. Daarna is vóór zijn huis op den hoek van Scharlo en Concordiaplein in 1912 een naald onthuld ter eere van den heer E. S. L. Maduro, van „een dankbaar volk aan zijn edelen weldoener". De eeuw-herdenking van den sterfdag van „den beroemden Curaçaoenaar Petrus Louis Brion 1782—1821" heeft aanleiding gegeven tot het plaatsen van zijn borstbeeld op zwaar onderstuk op het sedert naar hem genoemde plein. Eenige jaren later is het monumentale Niewindt-gedenkteeken geplaatst ter eere van den eersten apostolisch vicaris der kolonie. Nog maar eenige maanden geleden kwam het waarlijk schoone grafmonument voor Vaas, Van Zuylen en Marcusse, de op 8 Juni 1929 gevallenen, tot stand, en nu laatstelijk de Bolivar-naald op het sindsdien gelijknamige plein.

Geboorte- en sterftecijfers.

De *Amigoe* van 11 April 1931 heeft een artikel over geboorte en sterftecijfers, gerekend naar 50.000 inwoners, op het eiland Curaçao, waaraan wij de volgende gegevens ontleenen, zonder in een beoordeeling van de waarde te treden, vooral in verband met de onbekendheid van het juiste aantal inwoners in vroegere jaren.

Geboorten per 1000 inwoners:

	1886	1928	1930
Curaçao	36.5	34.9	36
Suriname	31.7	32.8	
Nederland	34.2	24.3	

Sterften per 1000 inwoners:

	1886-1895	1912	1927		1930
Curaçao	19.4	53	17.4		18.9
Suriname	28			14	
Nederland	21			10	

Levenloos geboren per 1000 inwoners:

		1930
Curaçao		66
Nederland	36	

Sterftecijfer voor zuigelingen (0—1 jaar):

	1924-1928	1925	1927	1930
Curaçao			137	126
Suriname		90		
Nederland	58			

Handelsrelaties met de Bovenwinden.

In het voorloopig verslag der Suppletoire Begrooting, heeft de koloniale Raad gevraagd, welke plannen er bij het Bestuur bestaan ten aanzien van de bevordering van land-, tuinbouw en veeteelt op de Bovenwindsche eilanden.

Een der plannen van het Bestuur is thans reeds in uitvoering. In opdracht n.l. van het Gouvernement is de Hr. E. Martijn, lid van de energieke handelsfirma E. & G. Martijn, met het s.s. Midas, naar de Bovenwinden vertrokken, ter bestudeering van de handelsmogelijkheden met deze eilanden. Gezien de successen van deze handelsfirma met Suriname, die steeds beter worden, heeft het Bestuur de opdracht wel aan goede handen toevertrouwd. In het belang ook onzer Zustereilanden wenschen we den heer Martijn het beste succes.

A. d. C.

De griffier Hellmund.

Verleden week schreven wij, den diensttijd van den heer Hellmund niet te weten. Een oud K. V. opslaande zagen wij een dezer dagen, dat de hoofdcommies Hellmund in 1911 griffier van het hof van justitie is geworden.

Marktwezen.

Volgens de *Amigoe* werd op Curaçao verwacht de heer J. Schuitenmaker te Amsterdam voor dezen tak van dienst.

Politie.

Het zelfde blad van 18 April verneemt, dat aan verschillende pas uitgekomen politiemannen de gelegenheid geopend zou zijn, weer naar Nederland terug te keeren.

Uit den Verren Vreemde

De opstand van Madeira en de Azoren.

In het nummer van 23 April vertelden wij over de onlusten in Madeira en de Azoren. Wij konden toen gewag maken van de wijze, waarop de door de Portugeesche regeering uitgeruste expeditie de verzetslieden in de Azoren met de bedreiging door de scheepsmacht alleen reeds tot onderwerping vermocht te brengen. Maar daarna moest nog blijken in hoever men op Madeira, dat het brandpunt van de oproerige beweging was, op krachtiger verweer zou stuiten.

Zooals de toestand zich had geteekend, was wel duidelijk geworden, dat het de leiders in Madeira niet slechts te doen was om een plaatselijke beweging. De door hen bekend gemaakte eischen hadden een verder reikende strekking, hierbij toch stonden bovenaan: afschaffing van het dictatoriale stelsel in Portugal, wederinvoering van het parlement, herstel van de burgerlijke vrijheden. Dit zijn de voornaamste programpunten van allen, die zich revolutionnair stellen tegen het regime van president Carmona. Madeira hoopte en verwachtte het sein te kunnen geven om de woelige elementen in het geheele Portugeesche gebied in beweging te brengen. Reeds dadelijk was gebleken, dat de Azoren aan dit signaal gehoor hadden gegeven. Berichten uit Portugeesch Guinea, op de Westkust van Afrika, gaven aan dat daar ook een anti-regeeringsgezinde partij het hoofd opstak. In Portugal zelf kwam ook roering, daar waren het vooral studenten, die manifestaties hielden met de roode vlag.

Carmona begreep, dat veel zou afhangen van de houding, die tegen Madeira zou worden aangenomen, en van het verloop van de nu ingezette maatregelen. Behaalde men daar geen succes, of begon men er met ernstige tegenvallers, dan zouden de tegenstanders in Portugal en in Guinea daaruit lust, moed en kracht kunnen putten.

Wij vermeldden den vorigen keer de sterkte der macht, welke onder bevel van kolonel Fernando Borges naar de Azoren werd gezonden. De regeering te Lissabon ging nog tot het nemen van verschillende andere maatregelen over. Zij riep zelfs de reservisten van eenige lichtingen op, zoowel om de leemte aan te vullen, die ontstond door de troepenzending naar Madeira, als om het uitbreken van ongeregeldheden in Portugal zelf te voorkomen of daartegen op te treden. Vier stoomschepen, tot transport ingericht, vertrokken nog met troepen naar de wateren van Madeira.

De hulpkruiser Njassa werd bestemd om dienst te doen bij de ontscheping. Het hospitaalschip Gil Fancs volgde. Twee torpedojagers en een kanonneerboot, gingen de scheepsmacht versterken. Terwijl de leiding van noodige operaties bleef toevertrouwd aan kolonel Borges, ging de minister van Marine mee als regeeringsvertegenwoordiger. Tot de uitrusting der marine behoorden ook enkele watervliegtuigen.

Hierdoor was de regeering in de gelegenheid een ultimatum over het eiland te doen strooien. Daarbij werd een korte bedenktijd gegeven om onvoorwaardelijk in onderwerping te komen; werd hieraan geen gehoor gegeven dan zou tot een bombardement worden overgegaan.

Op het eiland waren de verzetslieden ijverig in de weer om de stellingen te versterken. De bevolking sloot zich echter niet bij hen aan. De voormalige commandant, kolonel Silva Leal en de officieren, die met hem trouw waren gebleven, zaten nog achter slot en grendel. De wijk van de hoofdplaats Funchal waarin de voornaamste hotels liggen, werd, met goedvinden van beide partijen, tot neutrale zone verklaard, die ontzien zou worden. Deze werd bezet door een 300 man van de Britsche schepen, die gezonden waren ter bescherming van de belangen der Britsche onderdanen. Eenige vreemdelingen zochten bescherming aan boord van den Engelschen kruiser London.

De manoeuvres werden geleid van de ligplaats uit der hoofdmacht nabij Porto Santo, een eilandje benoorden Madeira. Den 28en April wisselde de kanonneerboot Ibo vuur met een der batterijen nabij Funchal. De van Porto Santo uitgezonden vliegtuigen vernietigden het draadlooze station der opstandelingen en keerden ongedeerd terug.

De bisschop van Funchal begaf zich, met goedvinden van de verzetsleiders, aan boord van het oorlogsschip, waarop de minister van Marine was, om een bemiddelingspoging te doen. Hij keerde terug met de boodschap, dat alleen onvoorwaardelijke overgave aanvaard kon worden.

Begrepen generaal Sousa Dias en de zijnen, dat zij 't tegen de regeeringsovermacht zouden moeten afleggen, daarentegen bereikten hen berichten, die hun hoop verlevendigden dat de revolutie in Portugal zou uitbreken. Maar lang hebben zij zich niet met dit vooruitzicht mogen vleien. In Lissabon, Oporto en Braga hielden studenten zoodanige betoogingen, dat de militaire macht moest ingrijpen, de demonstraties stonden blijkbaar onder communistischen invloed. De regeering is echter krachtig tegen deze relletjes-makers opgetreden en heeft de orde weten te handhaven; al heeft de eerste Mei ook nog eenige beroering gebracht.

Op dien datum konden de dagbladen bijzonderheden geven over de operaties op Madeira.

De regeeringstroepen waren ontscheept, zonder daarbij tegenstand te ondervinden. Een verkenningstocht dreef de opstandelingen in wanorde voor zich uit. De kruiser Vasco de Gama bombardeerde de versterkte kustplaats Pico Cruz, het vuur werd niet beantwoord.

De regeeringstroepen konden zich meester maken van twee vaartuigen met oorlogsmateriaal der verzetspartij.

Spoedig volgden berichten over onderwerping van vele rebellen, anderen stelden zich aan boord van een Engelsch schip in veiligheid.

Den 2en Mei kon de regeering reeds bekend maken, dat de revolutionnairen zich hadden overgegeven, de voornaamste leiders hadden meerendeels een toevlucht gezocht in de Britsche en Braziliaansche consulaten. Anderen vluchtten aan boord van Engelsche schepen, deze werden later aan wal gezet en gaven zich over.

Kolonel Silva Leal werd, met de opgesloten officieren, bevrijd.

Verschillende districten van het eiland werden bezet door de aan wal gebrachte troepen. Kolonel Borges voerde het bevel over de krijgsmacht, in afwachting dat de toestand weer als geheel normaal mag worden erkend. Is dit het geval, dan zal kolonel Leal weer in functie treden, voorloopig als buitengewoon regeeringscommissaris op de Azoren en Madeira.

Het bedwingen der revolutie werd den 4en Mei te Funchal met parades en andere feestelijkheden gevierd.

Nagekomen Berichten.

Noordelijk Minahassa-Comité.

Bij de 12 Mei te Amsterdam gehouden trekking viel:
de eerste prijs op No. 45696;
de tweede prijs op No. 35095;
de derde prijs op No. 10756;
de vierde prijs op No. 30851;
de vijfde prijs op No. 14163.

De lijsten zullen binnen ongeveer 10 dagen à 10 cent verkrijgbaar zijn bij den heer L. Schwaamhuyser, Prins Mauritslaan, Den Haag.

F. VAN PESKI, Voorzitter.

Onvermengd mocht de vreugde van de expeditionnaire macht echter niet zijn. De torpedoboot Vouga is gezonken, als reden wordt opgegeven, het in aanvaring komen met een transportschip.

De blokkade werd opgeheven, de beweging is weer vrij voor alle havens.

Het Madeira-avontuur is mislukt. De regeering te Lissabon kan tevreden zijn over het behaalde succes.

Natuurlijk is de zaak hiermede niet uit de wereld. De afrekening met de opstandelingen moet als zaak zelfs nog pas beginnen. De in Madeira en de Azoren te treffen maatregelen worden nu in overweging genomen. Zooals wij, ten vorigen male reeds aanstipten, grijpen de financieele gevolgen diep in de toekomstplannen der dictatuur. Nader zal moeten blijken, of de regeering van Carmona, die geenszins hecht staat, door een en ander aan kracht gewonnen of verloren heeft. En het Madeira-gebeuren heeft nog een voortzetting in de troebelen te Guinea te vereffenen.

Daar was onder leiding van den garnizoensarts te Boloma, overste Gonçalo Monteira, een revolutionnaire beweging ingezet, die in haar verloop wel overeenkomst vertoonde met het gebeurde op Madeira. De commandant, overste Lite Magelheas, en 12 officieren werden echter niet gevangen gehouden, maar op een schip gezet en naar Lissabon gezonden. Een nader telegram meldt intusschen dat de opstandelingen reeds hebben afgezien van verder verzet.

Zou Portugal eindelijk wat tot rust mogen komen?

De exterritoriale rechten in China.

Op den dag, dat onze mededeelingen verschenen in het vorige nummer, legde Henderson, de minister van Buitenlandsche zaken, in het Lagerhuis een verklaring af, die bevestigde dat de onderhandelingen met de Chineesche regeering over de exterritorialiteit, waarover wij schreven, inderdaad zijn afgebroken. Over slechts één punt is men het niet eens kunnen worden: de positie der vreemdelingen in de verdraghavens, zooals Sjanghai, Kanton en Tientsin. Zooals men weet, heeft de Chin.-regeering intusschen de afschaffing der bijzondere rechten afgekondigd. Het conflict is er dus. Henderson zeide de hoop nog niet te hebben opgegeven, dat nadere besprekingen zullen worden aangeknoopt. Binnen kort moet nu blijken in hoever de Chineesche regeering iets zal doen om het door haar uitgevaardigde besluit, dat de instemming heeft verworven van het Volkscongres te Nanking, effectief te maken, wat de betrokken Europeesche mogendheden in dat en wat de betrokken Europeesche mogendheden in dat geval daartegen dan zullen doen.

Wij merkten reeds op, dat de juist nu uitgebroken revolutionnaire beweging de regeering handen vol werk geeft, zoodat zij wel niet geneigd zal zijn om de vreemde mogendheden ook nog tegen zich in het harnas te jagen.

Ingezonden

Vruchten cultuur in Suriname.

Volgens een artikel van den heer C. L. Tomson, over vruchtencultuur in Suriname, voorkomend in het Koloniaal Weekblad van 30 April j.l. schreef hem een Nederlander, vroeger plantage-eigenaar in Suriname, o.m. ....„Ook las ik met genoegen wat door den heer Liems gezegd werd ter aanmoediging dier cultuur (d.i. de sinaasappel-cultuur) alleen vind ik het *niet fair* *), dat waar hij spreekt over de proefnemingen, ondernomen door het Landbouw-Departement, geen melding gemaakt is van het feit, dat die allereerste proefnemingen van 1908 af, ondernomen werden door mijzelve en voor mijne rekening en risico".

Ik wil dezen Nederlander verzekeren, dat het niet in mijne bedoeling heeft gelegen hem te kort te doen. Ik hoop, dat hij dit zal gelooven als ik er op wijs, dat ik mijn eigen verrichtingen ten bate dezer cultuur, die niet tot proefzendingen beperkt zijn, geheel heb verzwegen.

Uit de publicatie van het Landbouw Departement (bulletin No. 18 van Juli 1909) heb ik niet anders kunnen lezen, dan dat die verschepingen door het Departement verzorgd zijn; dat de heer Goldsmith H. Williams, manager van de U. F. C. daarbij welwillend het Departement heeft bijgestaan.

Wel blijkt uit de publicatie, dat de vruchten afkomstig waren van de plantage Vredenburg aan de Para, maar niet voor wiens rekening en risico de proefneming is gedaan. Ik heb aangenomen dat, zooals in zulke gevallen gebruikelijk is, de proef genomen is voor rekening en risico van het Landbouw Departement; omdat de proef geslaagd is, is de netto opbrengst aan den eigenaar der plantage uitgekeerd.

Diezelfde Nederlander schrijft ook: „Ik voor mij acht vruchtboomen (citrus) op zand meer dragend dan op kleigrond mits irrigatie kan worden toegepast."

Het kan nuttig zijn hier er op te wijzen, dat zandgronden, geschikt voor citrus-cultuur weinig voorkomen in Suriname, vooral als dan nog de eisch gesteld wordt, dat ze geïrrigeerd moeten kunnen worden. De zandgronden, voor deze cultuur geschikt, zijn voormalige stranden, dat zijn lange, niet zeer breede strooken, altijd hooger dan hunne omgeving. Het water zou dus opgepompt moeten worden, indien het aanwezig was. In den drogen tijd is dit vrijwel nooit het geval.

Wil men in Suriname een citrus-cultuur van eenige beteekenis opbouwen, dan doet men het beste om daarvoor goede kleigronden uit te zoeken en grondbedekking toe te passen.

De sinaasappel aanplant op de plantage Marienbosch aan den rechter oever der Commewijne, staat op kleigrond en moet nu een der beste in Suriname zijn.

Den Haag, Mei 1931.

J. A. LIEMS.

*) De cursiveering is van mij. — L.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Amsterdam.

De reizen naar de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Voor alle drie reizen, dus op 15 Juni, 29 Juni en 20 Juli heeft zich thans het minimum aantal benoodigde deelnemers opgegeven, *zoodat o. o. v. het doorgaan verzekerd is.*

Een beperkt aantal personen kan nog worden geboekt, indien aanmelding vlug geschiedt.

Wij herhalen nog eens:

De reis begint te Rotterdam en eindigt te Roosendaal. Gereisd wordt tweede klasse overdag, gelogeerd wordt in zeer moderne eerste klasse Hotel met plaats voor 400 personen in centrum van Parijs. De reis duurt zeven dagen.

De kosten bedragen *f* 101,75 per persoon.

Aanmeldingen worden zoo spoedig mogelijk ingewacht bij de Kantoren van The American Express Company Inc., 88/90 Rokin, Amsterdam, giro 44228 en 26a Beursplein Rotterdam, giro 12963. Een voorloopige storting ad. *f* 10,— is verplichtend, terwijl het restant 14 dagen voor vertrek moet worden voldaan.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Boudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van .... uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. J. Wolff, en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

Radiotelefoondienst Nederland—Ned.-Indië.

Thans ook algemeen spreken van huis uit in Indië mogelijk.

Behalve in de speciale radiospreekcellen kunnen voortaan ook in Indië (Java en Madoera) de gesprekken met Nederland gevoerd worden van uit alle aangesloten perceelen en gewone spreekcellen. Hiervoor is echter de huistoeslag verschuldigd.

De dienst, welke voortaan ook op de verjaardagen van het Koninklijk Huis normaal zal zijn opengesteld, wordt dagelijks uitgevoerd in twee tijdvakken, aanvangende 9 u. 30 (na invoering zomertijd 10 u. 30) en 13 u. 30 (ook na invoering zomertijd 13 u. 30). Voor beide perioden wordt de dienst gesloten als alle gesprekken zijn afgewikkeld.

Aanvragen voor gewone gesprekken kunnen op den spreekdag worden aangevraagd van 8—13 u. 30, met dien verstande, dat gesprekken aangevraagd na het begin van de morgen-periode, eerst in de middag-periode worden afgewikkeld. Dringende- en ijlgesprekken kunnen op den spreekdag ook nog worden aangevraagd binnen den tijd, dat een goede radiotelefonische gemeenschap met Indië nog mogelijk is en c.q. buiten de normale spreektijden worden gevoerd. Aangevraagde gewone of dringende gesprekken kunnen kosteloos in aanvragen om dringende c.q. ijlgesprekken worden omgezet.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;

b. leeraar bij het technisch onderwijs, in het bezit van de akte Mg;

c. predikant bij de Protestantsche Kerken;

d. bedrijfsleider bij de ververij van 's Lands Gevangenis te Koeningan;

e. militair-paardenarts 2de klasse (1ste-luitenant).

Zij, die voor uitzending voor een dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afdeeling B, Eerste Bureau (voor de betrekkingen onder *a* t/m. *d*) en tot Afdeeling C (voor de betrekking onder *e*).

Aan diegenen in Oost- en West-Indië die nog geen lid zijn onzer Vereeniging.

De Vereeniging „Oost en West" onderhoudt den band tusschen Nederland en de Indiën en tracht dien te versterken.

Zij bevordert de wederzijdsche belangen, zedelijke en stoffelijke.

Zij neemt stelling tegen invloeden die daarmede in strijd zijn.

Zij steunt alles wat strekken kan tot handhaving van het Rijksverband.

Leest het Orgaan, het „Koloniaal Weekblad" en deelt ons Uwen wensch mede omtrent hetgeen, naar Uwe meening, door de Vereeniging en haar Orgaan alsnog zou kunnen worden verricht voor onze leden in Oost- en West-Indië.

Meldt U aan voor het lidmaatschap. (Adres Secretariaat: Korte Voorhout 6. Den Haag), of in Ned.-Indië bij den Hoofdvertegenwoordiger te Malang, Bromostraat 9.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mr. J. T. de Vries, lid v. d. Weeskamer te Semarang, p/a. Nieuwe of Lit. Societeit, Den Haag, W. A. Visser, beheerder b. d. Aanmaak der Zoutregie, Houttel B5, Alkmaar; mej. A. Ritter, 1e commies b. d. S.S. en Tr., Distelvinkenpl. 6, Den Haag; J. H. M. Hermans, politie-opziener b.d. Veldpolitie, Hollandsche straat 95e, Rotterdam; ir. A. L. ter Braake, tijd. wd. ingenieur 1e kl., b. d. Mijnbouw, v. Weede v. Dijkveldstraat 37, Den Haag; ds. H. A. Loeff, predikant b.d. Prot. Gemeente te Medan, Leonardostraat 8 I, Amsterdam.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

J. M. Jansen, hoofdonderwijzer o. l. o., Dorpsstraat, Broeksittard; D. N. Hofman, hoofdonderwijzer o. l. o., Leliestraat 13, Veendam.

Met Pensioen.

P. A. Doeglas, leeraar a. d. Kon. Wilhelminaschool Batavia, Fred. Hendrikplein 44, Den Haag; H. P. Matthee, adm. bij het Dept. v. Ond. en Eeredienst, Moerdijk.

ADRESVERANDERINGEN.

G. M. Wigman, Rijksstraatweg 88, Warnsveld; J. H. Kok, Bezuidenhoutscheweg 371, 's-Gravenhage; D. D. de Jongh, Cirkusgasse 34 Tuer 9, Weenen II; A. R. de Boer, Avenue Montjoie 154, Uccle Brussel; B. J. Vellenga, Bergsingel 170, Rotterdam; Ir. J. F. van Weelderen, Victorielaan 4, Wassenaar; Kroes, geb. Verhoog Mevr. D. M., Billitonlaan 18, Apeldoorn; A. H. Kroes, Billitonlaan 18, Apeldoorn; Mej. J. A. A. Swaan, Danckerststraat 4, 's-Gravenhage; H. J. Voskuil, Emmalaan 5, Ginneken; L. J. Heil, Prinsestraat 6, 's-Gravenhage; A. Bax, Steenenkruis 47, Oosterbeek; G. W. Mazee, Parc Dubochet, Villa 19, Clarens; H. K. A. Hamakers, Goudenregenplein, 's-Gravenhage; J. Timmer, Newtonplein, 's-Gravenhage; J. Mackenzie, van Wieldrechtlaan 33, Zeist; Duitgenius S. S. Hoogakkerlaan 17, Apeldoorn; F. Tersteege, Goudsbloemlaan 15, 's-Gravenhage; H. J. Slegtenhorst, Gerardtsweg 181, Hilversum; D. B. Wagenaar, Prins Mauritslaan 19, Apeldoorn; E. A. Kuchlin, Flat 292, Flatgebouw, Zeestraat 75, 's-Gravenhage; J. D. ten Bosch, Tiel; W. A. Paalman, Zuiderparklaan 64, 's-Gravenhage; Mej. J. E. Marion, Marterstraat 9, Nijmegen; J. M. van der Hal, Doornstraat 19, Scheveningen; F. H. E. Bickenese, Wilhelminastr. 2, Breda; H. Joop, Begoniastraat 107, 's-Gravenhage; H. W. J. Muller, Wilhelminasingel 84, Maastricht; M. van Asma, Aardbeistraat 15, 's-Gravenhage; Ir. D. M. Hol, Thomsonlaan 196, 's-Gravenhage; J. H. Castens, Fultonstraat 59, 's-Gravenhage; Mr. Dr. W. M. G. Schumann, v. Bleiswijkstraat 56, 's-Gravenhage; L. R. Midelburg, Riouwstraat 22, 's-Gravenhage.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank, Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam.

		4 Mei 1931	11 Mei 1931
Aandeelen	Koloniale Bank	105	108¼
„	Ned. Ind. Handelsbank	112	111
Cert. aand.	Ned. Handel Mij.	127½	133
Aandeelen	Alg. Exploratie Mij.	67	69¾
„	Rubber Cult. Mij. A'dam.	77¼	85¼
„	Kon. Petroleum Mij.	219⅝	233¼
„	Ned. Ind. Suiker Unie	126	137
„	Ned. Scheepvaart Unie	108	115
„	Handelsverg. A'dam	306	311¾
„	Deli Batavia Mij.	235	252½
„	Deli Maatschappij	262	287¼
„	Senembah Mij.	307¾	331
„	Deli Spoor	130¼	126½
„	Ned. Ind. Spoorweg Mij.	138	137¼
„	Philips Gloeil. (nieuwe)	197⅜	167¾
Cert. aand.	Margarine Unie	190¼	179½

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	12.10¾
New York Cable	2.49
Berlijn	59.29
Parijs	9.73¾
Brussel (Belga)	34.63
Zurich	47.97
Weenen	35.05

Mutatiestaat van 6 tot 13 Mei '31

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
D. Bolderhey, Directeur H.V.A., Amsterdam (Z.), Koninginneweg 24. J. B. de Blank, Oud Employé B.P.M., Heemstede, Heemsteedsche Dreef 127.	den heer P. Wijdenes te Amsterdam.
J. Hirschig, Leeraar H.B.S., Leiden, Kagerstraat 2.	Secretaris Afd. Leiden.
G. C. J. Bodde, Oud-Generaal-Majoor Art. N.-I.-L., Den Haag, Bezuidenhout 197.	Secretaris Afd. Den Haag.
K. L. van Geelen, Ingenieur S.S., m.v., Den Haag, p.a. van Weede van Dijkveldstraat 37.	den heer K. W. Boogaard te Wassenaar.
Mevrouw J. E. Calicher, p.a. den heer H. Polak, Stephensonstraat 9, Den Haag. Mejuffrouw M. Th. Kress, p.a. den heer H. Polak, Stephensonstraat 9, Den Haag.	den heer H. Polak te Den Haag.
S. J. Rikkers, Den Haag, Boreelstraat 11.	den heer D. J. A. E. Reumpol te Den Haag.
L. J. A. van der Heijden, Oud O.-I.-Ambtenaar, Voorburg, Parkweg 225.	den heer B. J. Holthuis te Den Haag.
L. Dubbeldam, Notaris te Fort-de-Kock.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.
Afdeeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg.	Dr. Ch. J. Bernard te Buitenzorg.

Afschrijvingen:

J. W. Verweij, Amsterdam, de Lairessestraat 109.
M. Vijfschaft, Amsterdam, de Wittestraat 101.
J. G. Risch, Heemstede, Laan van Bloemenhove 8.
Mevrouw E. H. Bub, Hillegersberg, Kleiweg (Afdeeling Rotterdam).
R. J. van der Tuuk, Hees bij Nijmegen, Dorpsstraat 126.
Ds. T. Bartlema, Arnhem, Amsterdamsche Weg 132.
Dr. Ch. J. Bernard, Directeur L. N. H., te Buitenzorg.

R. I. P.

J. Over, Oud-Officier van Gezondheid N.-I.-L., Den Haag, Bentinckstraat 158.

Adresveranderingen:

Rectificatie: Mejuffrouw Mr. A. Graadt van Roggen, Den Haag, Adelheidstraat 240.
K. R. Perretz, Indol. Stud., van: Den Haag, naar: Leiden, Roodborststraat 34. f 2.50.
Kon. Ned. Vereeniging voor Luchtvaart, van: Amsterdam, Prins Hendriklaan 21, naar: Den Haag, Anna Paulownaplein 3. f 5.—.
Dr. W. G. N. van der Sleen, Haarlem, van: Leeghwaterstraat 14, naar: Laboratorium, Stoofsteeg 1.
J. Snoey, onderwijzer 2e kl., m.v., van: Leiden, Oegstgeesterlaan 49, naar: Davos, Poste restante.
E. W. G. van Olden, Kapitein Veldartillerie, van: Utrecht, Justus van Effenstr. 50, naar: Huis ter Heide, Biltsche Weg 21.
Mejuffrouw A. J. E. M. Egberts, Apeldoorn, van: Julianalaan 16, naar: Hoogeweg 11.
Mevrouw Jurrjens—Kollewijn, Nijmegen, van: Wilhelminasingel 28, naar: St. Annastraat 278.
M. L. Padmos, thans te Zierikzee, St. Domusstraat D. 330.
Mr. J. J. van Tiel, O.-I. Rechterlijk Hoofdambtenaar m.v., Den Haag, van: Mauritskade 73, naar: Bezuidenhout 365.
M. A. Bouman, thans Ass.-Resident van de Z.O.-Kust van Borneo, te Kotta-Baroe.
P. M. Hooykaas, Ass.-Resident, van: Pontianak, naar: Bandjermasin
B. Cox, thans Gewestelijk Secretaris, te Singaradja.
G. A. Nelissen, Controleur 1ste klasse P.T.T., thans te Tjepoe.
E. D. Tempelman, van: Meester-Cornelis, naar: Batavia—Centrum, Comediebuurt 3.
W. van Deth, Gep. O.-I. Hoofdambtenaar, van: Den Haag, Kerkstraat 24, naar: Batavia-Centrum, Raden Salehlaan 8.
Mejuffrouw Dr. W. J. van Eerde, Den Haag, van: Frankenstraat 2, naar: Frederik Hendriklaan 46.
Dr. S. F. W. van Hasselt, Den Haag, van: Athoniestraat 125, naar: van Beverninckstraat 125.
Mevrouw A. S. IJff—Hertzberg, Den Haag, van: Lubeckstraat 9, naar: Ieplaan 73.